

Tzeltal de Oxchuc: Bible for Romanos
Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Romanos

1 SPATJIBAL OT'ANIL¹Te Pabloe ja abat yu'un te Jesucristoe, te ik'bil ta wolwanej puk-k'ope, tsabil ta swenta yalel te lek yach'il k'op yu'un te Diose. ²Ja in to ja te lek yach'il k'op te la yak' ta na'el stojol ta neelal to te alwanejetik ta bay te xch'ul sk'op te Diose. ³Ja ta swenta te Snich'an te Diose, te bejk'aj ta sts'umbal David ta swenta nax te sbak'etale. ⁴Ta swenta te cha'kuxtel ta bay te aelmeletike, la yich' albeyel te ja Snich'an Dios te yich'oj yu'el ta swenta te Espiritu te ya xch'ulteswane, te Jkajwaltik Jesucristoe. ⁵Janax ta swenta te Jkajwaltik te jkich'ojtikix te yutsil yot'ane sok ta spukel te lek yach'il k'ope, melel ja ya sk'an te yakuk xch'uunik sok spisil yot'anik te muk'ul lumetike ta swenta te xch'ul sbiile. ⁶Jich bit'il ik'bilik jai muk'ul lumetik to, janix jichex uuk ik'bilex me uuk te yakuk x-ainex ta stojol te Jesucristoe. ⁷Jai tikunbil jun to ja yu'unik ta spisilik te mach'atik ayik ta Romae, te k'anbilik yu'un te Diose, ja te mach'atik ik'bilik ta spasel te lekil at'elile. Te yutsil yot'an te Jkajwaltike ayuk ta atojolik sok te lamal k'inal yu'un te Jtatik Diose sok te Jkajwaltik Jesucristoe. TE PABLOE YA SK'AN YA YIL TE MACH'ATIK AYIK TA ROMAE ⁸Ta sbabial, ya jkalbey wokol te Dios yu'un te akuxinelik ta apisilik te ja'exe ta swenta sbiil te Jesucristoe, melel te xch'uunjel awot'anike pujk'emix ta spamal balumilal. ⁹Melel te Diose ja me testigo k'oem jku'un, ja te mach'a jkak'oj ba ta abatinel yu'un ta swenta te j-espíritu ta xcholel te lek yach'il k'op ta stojol te Snich'ane, jich te bit'il ta spisil ora ya jna'ex ta sk'oponel te Diose. ¹⁰Te jo'one ayon ta sk'oponel Dios yu'un te jichuk sk'anjel yot'an te ya slebon te bit'il lek ya xk'oon, sok teme jich ya sk'an te Dios te ya xk'o jkilexe. ¹¹Melel te jo'one binax jkot'an te ya jk'an jkilexe, jich ya stak' ya jkak'beyex te majt'anil yu'un te Espiritue swenta yu'un ya me ataik xan a te yip awot'anike. ¹²Ja in to, ja ya jk'an te pajaluk me te ya jech jmuks' tesbeybatik k'inal jkaiytike ta swenta te xch'uunjel jkot'antik ta juju tule, te xch'uunjel awot'anike sok te xch'uunjel jkot'anuke. ¹³Ta ora to jkermanotak ya jk'an te yakuk ja na'ik stojol te bayal buelta k'anuk ba jkilexe (Jauk me to ay beluk la smakon janix jich ta ora to), ja ya jk'an te ayuk jsit ta awolilik, jich nix te bit'il ayix ta stojol te yan lumetike. ¹⁴Te jo'one ay jbet ta xche'balik, ta stojol te Griegoetike sok te yan lumetike, ta xche'balik, te mach'a ay sbijile sok te mach'a mayuk sbijile. ¹⁵Jich yu'un te jo'one, chapalonix ta spukel te lek yach'il k'op ta atojolik uuk te ja'ex te ayex ta Romae. AY YU'EL TE LEK YACH'IL K'OPE ¹⁶Te jo'one ma ba ya xk'exwon ta yalel te lek yach'il k'ope, melel ja yu'el te Dios swenta yu'un ya xkolik ta spisilik te mach'atik ya xch'uunike, ja neel te Judioetike sok nix te Griegoetike. ¹⁷Melel te Diose yalojbotik te ja ta swenta te xch'uunjel ot'anil te ya yak' te toj ya xk'ootik ta sit te Diose, jich bit'il te ts'ibubil jilele, "TE MACH'A TOJE TA SWENTA XCH'UUNJEL YOT'AN YA XKUXIN." TE BELUK SMULINEJIK TE ANTS-WINIKETIKE ¹⁸Melel te yilimba te Diose ya xchiknaj tel k'alal to ta ch'ulchan ta stojol te ants-winiketike te mach'atik amen sok te ma toj te yat'elike sok te mach'atik ma xyalik te smeletik k'ope, Sok te mach'a smakojik te smeletik k'ope. ¹⁹Melel te beluk jna'objeytik te Diose chikan me ta ilel. Melel te Diose yak'oj ta ilel spisil. ²⁰Melel te bin yilel te Diose ma stak' jkiltik sok jsitik a, jauk me to chiknajix ta ilel ta swenta te k'alal la spas sok yu'el te balumilale sok te beluk la spastiley te ayiknax yutstilal ta sneelal toe. Ja swentail te mayukix mach'a ya stak' yal te ma sna'oj bey sba te Diose. ²¹Jauk me to, manchuk me sna'objeytik sba te Diose, ma la sk'an yich'ik ta muk' sok ma la yalbeyik wokol te Diose. Ja kaj snopik te beluk ma lekuk ta nopele, sok ma ju' yu'unik ta sna'el te beluk sk'anjel yot'an te Diose ta skaj te stulanil yot'anike. ²²Jaik la yalik te ay sbijilike, jauk me to k'axem to ma sna'ik te k'inal. ²³Ja'ik te la sjelbeyik yutsilal te Dios te ma xlaj sk'oplal stukele ja la sk'anik te slok'ombail te winik te ya xlaje , sok te slok'ombail te mutetike , sok te chambalmetik te chaneb te yakanike sok te beluk ya stasbaik ta lume. ²⁴Ja swentail in to, te Diose la yak' te yakuk spasik te sbolil yot'anik te ma lekuke, jich kajik ta spasel te beluk ilaybil sba sok te sbak'etalike sok te janax ya yak' sbaik ta k'exlale. ²⁵Jaik nix te la sjelik te smeletik k'op yu'un te Diose ja la sk'anik te pas lote, sok te mach'a la yich'ik ta muk'e ja te beluk spasoje te Diose jauk me to ma jauk la yich'ik ta muk' te mach'a la pas spisil te bitik aye, ja te mach'a ich'bil ta muk' ta sbajt'el k'inal. Jichuk. ²⁶Ja swentail in to, te Diose la yak' spasik te beluk ya sk'an te sbak'etalik te ilaybil sbae, melel te yinamike la sjelbey sbaik te bit'il ay te stalelike jajch' spasik te beluk ma jich yaloj te Dios te ya spasik sok te sbak'etalike. ²⁷Janix jich te winiketike la yijk'tayik ta smulanel te antsetike ja kaj smulanik te beluk amen ta yot'anik ta stojol te yantike. Te winiketike la spasik te beluk k'exlaltik sba sok te sjoy ta winikile jich la yich'ik ta juju tul te kastigoe ja chikan te bit'il ya sk'an ya yich'ik yu'un te beluk ilaybil sba te la spasike. ²⁸Melel ma la sk'anik te ya sna'beyik sba te Diose, jich ak'botik te ya xjowej sjolike, jich yu'un la spasik te beluk ma jichuk ya sk'an ta pasale. ²⁹Ja'ik te noj ta yot'anik spisil ta chajp' te beluk ma toj ta pasele, te beluk ma lekuk ta pasele, te bik'tal-ot'anile sok te bol at'elile. Sok noj ta yot'anik te jex-ot'anile, milawe, tsaktombae, lo'laywaneje sok te beluk amen ay ta sjolike. ³⁰Sok le k'opetik, le muliletik sok skontroinejik te Diose. Ja'ik ixta'etik, ya yileyik te yantike, k'axem to toybaetik. Yakik ta snopel te bit'il ya sk'asesbeyik swokolik te yantike sok te k'axintay mantaletik ta stojol te sme'-statike. ³¹Ja'ik te ma sna'ik k'inal; ma stak' beluk ya jkalbeytik, mayuk mach'a k'ux ya yayi ta yot'anik sok mayuk mach'a ya sna'bey yobolil sbaik. ³²Ja'ik sna'ojik stojol ta lek te bit'il ay ich'el ta k'op yu'un te Diose, te mach'a ya spasik jai mulil to te stojole ja te lajele. Jauk me to ma jauk nax yakalik ta spasel in to sok nix binax yot'anik yu'un te jich nix yakalik ta spasel uuk te yantike.

2 TOJ YA XCHAJP'ANWAN TE DIOSE¹Jich yu'un, te ja'exe, ma me alebeyik yayejul, ja'at winik, ja'at te ya alik mulile, te mulil te ya alikbey te yane, janax ya yak'at ta k'abal. Melel te beluk ya spasik te yantike janix jich yakat ta spasel uuk. ²Jauk me to ya jna'tik stojol te k'alal ya yich'otik ta k'op te Diose ja ya spas te beluk smeletik ja ya xk'ot ta stojolik te mach'atik jich ya spasik in to. ³Winik ayuk me ta ajol in to, ja'at te ya alikbey smul te mach'a ma lekuk te beluk ya spasike, janix jich te bit'il yakat ta spaseluke. ¿Yu'un ba ya akuy te ma yich' likel te amul yu'un te Diose? ¿Yu'un ba ma xtal ta ajol

te ja yutsil yot'an te ma to yak'ojbotik castigo, sok te yak ta smalibelotik sok slekil yot'an te yakuk xtojobotik sok te yakuk jsut jkot'antike?⁷Jauk me to ja yu'un te stulanil te awot'an te ma ba asutoj te awot'ane, ta swenta to, janix yakat xan ta stuyesel te castigo te ya awich' te k'alal ya sta sk'alelale, ja te bin ora ya yich' ak'el ta ilel te stojil chajp'anwanej yu'un te Diose. ⁸Te Diose ya yak'bey stoj te smulik jich te bit'il yilel te yat'el spasojik spasil te ants-winike: ⁷te mach'atik la yat'elinik spasel spasil te beluk leke sok te lek sk'oplalike mayuk bin ora ya xlay yutsilal stukelik, jich ya yich'ik ak'beyel xkuxinelik sbaj'tel k'inal. ⁸Yan te mach'atik ay sbik'tal yot'anike, te mach'atik ya xk'axinteyik te smeलेले, te ja ya xch'uunik spasel te beluk ma toj ta pasele, te yilimba te Diose ya me xk'ot ta stojolik. ⁹Te Diose ya me yak' tel tulan woklajel sok bayal melot'an, ta tulu tul xkuxlejal te ants-winik te mach'atik spasojik te beluk ma lekuke, ja me ne'el ya xk'ot ta swentaik te Judioetike sok nix te Griegoetike. ¹⁰Jauk me to ya me yich'ik ich'el ta muk', sok lek me sk'oplalike sok lamal k'inal ya xtal ta stojolik te mach'atik ya spasik te beluk leke, ja me ne'el ya xjul ta stojolik te Judioetike sok te Griegoetike. ¹¹Melel mayuk mach'a stsaaj ta yot'an te Diose. ¹²Melel spasil te mach'atik ma yich'ojik te mantaliletike jauk me to la sta smulik ma me jauk ta swenta te mantaliletik te ya yich'ik jinel yu'une, yan te mach'atik yich'ojik te mantaliletike ja me ya x-ak'otik ta k'abal yu'un te mantaliletike. ¹³Melel ma jauk toj ta sit te Dios te mach'atik ya yayik stojol te mantalile, ja te mach'atik ya xch'uunik spasel te mantalile te ya yich'ik ik'el yu'une. ¹⁴Melel te yan lumetik te ma yich'ojik te mantalile, ya spasik te beluk ya yal te mantalile, melel k'alal ya x-ainik ta k'inal sna'ojikix te beluk lek o ma lekuk ta pasele jich k'oemik te bit'il ja'ik te mantalile, manchuk me ma yich'ojik te mantalile. ¹⁵Jich yu'un, ja ya yak'ik ta ilel te ts'ibubil ta yot'anik te mantalile. Jich ya sna' stsaajteyel sba stukelik, melel te snopjibal yu'unike ja ya x-albot yu'un teme ma lekuk sok teme lek te beluk ya spasike ¹⁶sok nix ta stojol te Diose. Ja me ya xk'ot ta pasel te bin ora ya sta sk'alelal te ya xchajp'an te Dios spasil te beluk smukoj ta yot'an te ants-winike, jich te bit'il ya yal te lek yach'il k'ope, ta swenta te Jesucristoe. **TE JUDIOETIKE SOK TE MANTALILE** ¹⁷Jauk me to teme ja'at ya awalaba te Judioate, sok teme ja yip awot'an te mantalile, sok teme ya atoyaba yu'un te ya ana'bey sba te Diose, ¹⁸sok teme ya ana'bey te Sk'anjel yot'ane, sok te ja ya ak'an te beluk k'ax toj ta pasele. ¹⁹Sok te xch'uunej awot'an te ja ya atojtes ta beel te ma'sitetike, sok te ja ya axajobtesbey k'inal yilik te mach'atik ayik ta ijk'al k'inale. ²⁰Te ja ya atak'uy te mach'atik ma sk'an xch'uunike, sok te bijteswanejat yu'un te aletike, sok te ana'ojik te ja te mantaliletik te ya sjambotik te snopjibal sku'untik sok te ja smeलेले, jich yu'un ¿Bin ut'il ya xchiknaj te yakat ta xkuxintayel spasil in to? ²¹Ja'at te ya awak'bey snop te yantike, ¿Bistuuk te ma ak'an ya abijubtes aba atukele? Ja'at te ya achol te ma lekuk te elek'e, ¿jauk me to ya x-elk'ajat uuk? ²²Ja'at te ya awal te manchuk ya yayik mulwej sok yan ants te ma yinamuke, ¿jauk me to yakat ta mulwej sok yan ants uuk? Jaat te ya awilay te lok'ombaetike, ¿jauk me to ya awelk'anbey lok'el te sbilukil te stemploike? ²³Ja'at te binax awot'anik yu'un te ana'objbeyik sba te mantaliletike, ¿jauk me to ya xjelawat ta stojol te Diose jich ya awak' te ya yich' ixta'-k'optayel te smantale? ²⁴Jich bit'il ts'ibubil jilel "TE SBIIL TE DIOSE YA YICH' BOL K'OPTAYEL YU'UN TE YAN LUMETIK TA AWENTAİK TE JA'EXE." ²⁵Melel te circuncisione ay bi lek ya yich' tel ta akuxinel teme ya ach'uun te mantalile, jauk me to teme ya ak'axintay te mantaliletike, te circuncisión te awich'oje jich k'oem te ma ba awich'oje ²⁶Jich yu'un, te mach'a ma yich'oj circuncisión teme ya sk'ej te mantaliletike, ¿Yu'un ba ma jich k'oem te bit'il yich'ojix te circuncisione? ²⁷¿Sok Te mach'a ma yich'oj te circuncisione ja ya yak'atik ta k'abal teme ja la xch'uun te mantalile? ¿Yan te ja'at te awich'oj te mantaliletik te ts'ibubil jilele sok te awich'oj te circuncisione; ya to ak'axintey te mantaliletike! ²⁸Melel ma jauk Judio te mach'atik jich stalel xkuxlejalik te bit'il judioetike; sok ma jauk judioat yu'un te ya awak'aba ta circuncisione. ²⁹Ja judio te mach'a xch'uunobjbey te smantal te Diose, sok te circuncisione ja te mach'a yanajemix te yot'ane, ta swenta te Espíritu ma jauk te beluk ts'ibubile, te mach'a ya yich' ta muk' to ma jauk lek sk'oplal yu'un te ants-winike ja lek sk'oplal yu'un te Diose.

3

¹Jich yu'un, ¿Ay ba beluk ya xlok' yu'un te mach'a Judioe? ¿sok beluk me tulan sk'oplal yich'oj te circuncisione? ²K'ax muk k'oem. Melel ja k'ot ta swentaik ta neelal to te mantaliletik yu'un te Diose. ³Melel jna'ojtik te ay Judioetik te ma la sk'an xch'uunike ¿Jauk me to, yu'un ba le laj a te jun yot'an ta jwentatik te Diose? ⁴Ma jichuk. Melel te Diose ya sk'otes ta pasel spasil te beluk yaloje, melel ja ya xk'opoj ta smeलेलेl stukel manchuk me ya spas lot stukel te ants-winike. Jich bit'il ts'ibubil jilel: "TE JA'EXE TOJ YA AWICH'İK ILEL TA SWENTA TE JAMAL YA XK'OPOJEXE, SOK JICH YA XJU' AWU'UNIK TE K'ALAL YA AWICH'İK CHAJP'ANELE." ⁵Ja'uk me to te beluk ma toj ya jpastik le ya xchiknaj ilelal a te beluk toj ya spas stukel te Diose, ¿beluk ya stak' jkaltik te jo'otike? ya ba stak' jkaltik te yu'un ma lekuk te Dios te k'alal ya yak'botik castigoe? ¿jich ba? (Te jo'one ja me yakon ta sjojk'iyel jich bit'il snopjibal tul ch'ich' bak'et). ⁶Te manchuk tojok te Diose, ¿bit'il ya xju' yu'un slikbeyel smul te balumilal te Dios te jichuke? ⁷Jauk me to, teme ja ta swenta te ya jpastik lot te ya yich' xan ich'el ta muk' a te Diose, ¿Bistuuk ya to jkich'tik libbeyel jmultik jich bit'il tul mulawil jiche? ⁸Jich yu'un ¿Bistuuk ma jpastik te beluk amen ta pasel jiche, melel te Diose ya sk'atbun ta lek te beluk amene? Jauk me to ma me xjowejex, jai snopjibal in to ma slekiluk. Melel te jo'one ma jich ya jk'an te ya anopike, manchuk me ay mach'a ya yal te jich yakon ta yak'el ta nopele. Jauk me to te Diose toj stukel, sok ya me yak'bey castigo spasil jai pas lotetik in to. **MAYUK MACH'A TOJ** ⁹¿Bit'il ay jiche? ¿Ja ba yu'un te judioetik te ayix jkoleltike? Ma jichuk. Melel te jo'otik te Judioetik sok te Griegoetike pajal ay jmultik sok. ¹⁰Jich bit'il ts'ibubil jilel: "MAYUK TULUK TE MACH'A TOJE." ¹¹MAYUK MACH'A TE YA XK'OT TA YOT'ANE. MAYUK MACH'A YA SLE TE DIOSE. ¹²TA SPISILIK JOWEJEMIK. JAİK TA SPISILIK MAYUK STULALIK. MAYUK MACH'A TE YA SPAS TE BELUK LEKE, MAYUK, MAYUK NIX TULUK A. ¹³TE SK'OPIKE JICH TE BIT'IL MUKENAL TE JAMATIKE. TE YAK'İKE LA YAIYİK LO'LEYWANEJ SOK. TE SVENENOIL TE CHAN AY TA STI'İK. ¹⁴TE YEIKE NOJEL YU'UN TE BOLK'OPTYEWANEJ SOK MAYUK YUTSILAL TE SK'OPIKE. ¹⁵ORANAX YA X-ILINIK SOK ORANAX YA YAIYİK MILAW . ¹⁶SPISIL YA SJINIK JILEL TE BAY YA

XBEENIKE. ¹⁷JAI ANTS-WINIK TO MA SNA'BEY SBAIK TE SBELAL TE LAMAL K'INALE. ¹⁸MA YICH'OJIK TA MUK' TE DIOSE. ¹⁹Ta ora to, ya jna'tik te beluk ay ta bay mantaliletik yu'un te Moise, ja yu'unik spisil te mach'atik yich'ojik ta wenta te mantaliletike. Ja swentail te aka me smakik te yeike sok spisil te balumilale aka me yalik ta jamal te spisilik ay smulike. ²⁰Swenta yu'un ni tuluk ch'ich' bak'et ya xju' yich' albeyel lek sk'oplal ta swenta te mantalile te k'alal ya xk'ot ta stojol te Diose. Melel te mantalile ja ya yak'botik jkiltik te ba ay te jmultike. TOJ YA YILOTIK DIOS TA SWENTA TE XCH'UUNJEL JKOT'ANTIK ²¹Jich yu'un ta ora to te Diose la yak'botikix jkiltik te beluk toj ta pasele manchuk me ma jch'uuntik te mantaliletike. Ja me ne'el to la yak'botik jna'tik stojol te mantalile sok te alwanejetike, ²²ja toj ya xk'otik ta stojol Dios te mach'atik ya xch'uunik te Jkajwaltik Jesucristoe, melel te Diose mayuk mach'a stsaaj ta yot'an stukel. ²³Melel ta jpisiltik la jta jmultik jich ma la jtatik te yutsilal te Diose. ²⁴Jauk me to ta jpisiltik la jkich'tikix koltayel ta swenta yutsil yot'an te Cristo Jesús te la skoltayotikixe. ²⁵Melel te Diose la yak'botik jun majt'anil ja bi ja te Cristo Jesús te la smal xch'ich'el ta jwentatik. Te k'alal la yak' ta k'abal te Cristoe la yak' ta ilel te beluk stojile, jich ma la yich'ix ta wenta te namey muliletike ta skaj te ay smalib yu'une. ²⁶Spisil in to k'ot ta pasel yu'un le ya yich' ta ilel te beluk stojil ta ora to. Spisil k'ot ta pasel in to ta swenta te ya yak' sba ta ilel te stalel toj stukele, sok le ya yak' ta ilel te Ja ya skoltey spisil te mach'atik ay xch'uunjel yot'anik ta stojol te Jesuse. ²⁷¿Jich yu'un ay bal stulal te ya jtoybatike? Mayuk stulal ya xk'ot. ¿Banti mantalil ya yal? ¿ja ba te yu'un te jkat'eltike? Ma jichuk, ja te yu'un te xch'uunjel ot'anile. ²⁸Te slajibal jkayejtike ja, te tul ants-winik ya yich' koltayel ta swenta xch'uunjel yot'an, ma jauk ta swenta te ya spas spisil te mantaliletike. ²⁹¿Te Diose janax bal Dios yu'un te Judioetike? ¿Ma ba jauk Dios yu'un uuk te yan lumetike? Janax, ja Dios yu'unik uuk te yan lumetike. ³⁰Jich, te Diose janax tul stukel, ja ya skoltey te mach'atik yich'ojik te circuncision ta swenta te xch'uunjel yot'anike, sok te mach'atik ma yich'ojik te circuncisione ta swenta xch'uunjel yot'anik uuk. ³¹Jich yu'un ¿ya ba jlajimbeytik sk'oplal te mantalil ta swenta te xch'uunjel ot'anile? ¡Ma jichuk! Ja me sk'an te jo'otike ja neel yakotik ta xch'uunel te mantalile.

4 TE XCH'UUNJEL YOT'AN TE ABRAHAME ¹Jich yu'un, ¿Beluuk ya stak' jkaltik yu'un spisil te beluk la spas te jchich-mantik Abraham? ²Melel te me ja te Abraham te lek sk'oplal yu'un te yat'ele, ya stak' smuk'tes yot'an sok, jauk me to mastak' ta sit yelaw te Diose. ³Melel ¿beluuk me ya yalbotik te sk'op te Diose? "TE ABRAHAM LA CH'UUN TE DIOSE, JICH TOJ K'OT TA STOJOL TE DIOSE." ⁴Jich yu'un spisil te mach'a ya x-at'eje, te stojole ma ba jich k'oem te bit'il smajt'ane, ja jich ya xk'ot te bit'il betile. ⁵Jauk me to te mach'a ma spas te yat'elule, jauk me to ja ya x-ch'uun te mach'a la xju' yu'un stojtes te mulawile, te xch'uunjel yot'ane ya me x-ich'bot ta kuenta jich bit'il te toje. ⁶Janix jich te Davide ya yalbey sk'oplal bendición yu'un te ants-winik te mach'a toj k'oem ta stojol te Dios manchuk me mayuk spasoj te yat'ele. ⁷Jich la yal: "CH'ULTESBILIK ME TE MACH'ATIK MA ICH'BILIX TA WENTA TE SMULIKE, SOK NIX TE MACH'ATIK MA ILBILIX TE SMULIKE. ⁸CH'ULTESBIL ME TE ANTS-WINIK TE MACH'A MA BA ICH'BILIX TA WENTA TE SMUL TA STOJOL TE JKAJWALTIKE. ⁹Jich yu'un, ¿jai bendición to janax ba ya xk'ot ta stojolik te mach'atik yich'ojik te circuncisione o sok bal uuk te mach'atik ma yich'ojik te circuncisione? Melel la jkaltikix: "JA TA SWENTA TE XCH'UUNJEL YOT'AN TE ABRAHAM TE TOJ K'OT TA SIT TE DIOSE." ¹⁰Jich yu'un ¿bin ora ich'bot ta wenta? ¿ja bal a te yich'oj te circuncisione o ja bal a te ma to yich'oje? ma ba ja'a te k'alal yich'oj te circuncisione, ja'a te k'alal ma ba yich'oj a te circuncisione. ¹¹Te Abraham te k'alal la yich' te circuncisione ja jun senyail k'ot. Jich k'ot senyail te bit'il toj te xch'uunjel yot'an te yich'ojix a te k'alal ma to yak'oj sba ta circuncision. Ja swenta te jich tatil k'ot yu'un te mach'atik ay xch'uunjel yot'anike, manchuk me ma yich'ojik te circuncisione. Ja jich k'ot ta stojolik uuk te toj ya yich'ik ilel yu'un te Diose. ¹²Janix jich te Abraham k'ot ta stojol te ja tatil yu'un te circuncisione, ma jauk nax ta stojol te mach'atik yich'ojik te circuncisione, janix jich ta stojol te mach'atik ay xch'uunjel yot'anik jich bit'il te jtatik Abrahame te k'alal ma to yich'oj a te circuncisione. TE BELUK AK'BOT TE ABRAHAM TA SWENTA TE XCH'UUNJEL YOT'ANE ¹³Melel te k'alal albot te Abraham sok te sts'umbal te ja ya x-ak'bot jilel ta stojol spamal te balumilale. Ma jauk tal ta stojol te mantalile, ja tal ta swenta yu'un te toj te xch'uunjel yot'ane. ¹⁴Melel teme ja ya yich'ik jilel spisil te mach'atik ja kuxulik yu'un te xch'uunel te mantalile, te xch'uunjel ot'anil mayuk stuul ya xk'ot, sok te beluk albil jilel sk'oplal le' nax ya xlaj sk'oplal te jichuke. ¹⁵Melel te mantalile ya yak' ilimba ta ot'anil, jauk me to te banti mayuk te mantalile, janix jich mayuk k'axinte mantaletik le' a. ¹⁶Ja swentail te ja la jkich'tikix te majt'anil ta swenta te xch'uunjel ot'anile, ja te majt'anile ja skaj yutsil yot'an te Diose. Melel te majt'anile ja ak'botik te sts'umbal te Abrahame. Sok ma jauk nax te mach'a xch'uunoj te mantalile, janix me jich uuk te mach'a pajal xch'uunjel yot'anik sok te Abrahame. Ja jtatik ta jpisiltik, ¹⁷jich te bit'il ts'ibubile: "LA ME JKAK' STATINAT BAYAL TA PAM MUK'UL LUMETIK." Te Abrahame joinbil me yu'un a te Jkajwaltike, ja te mach'a laj xch'uune, ja te Diose, ja te mach'a ya yak'bey xkuxinel te mach'atik lajemike sok nix ya spas te beluk ma pasbil ta balumilale. ¹⁸Jayebuk bayal beluk k'ax ta xkuxinel, te Abraham la yak'bey yot'an te Dios yu'un te xkuxinel ta patil. Ja jich tatil k'ot yu'un bayal ta pam lumetik, jich nix te bit'il albil sk'oplale: "JICH ME XK'OT TE A TS'UMBALE". ¹⁹Ma me pej'ksaj te xch'uunjel yot'ane. Te Abrahame k'ot ta yot'an te ma xju' yu'un xnich'naj sok te yip sbak'etale, (Melel jo'owinik ja'wil yawilalix a). Janix jich ya sna' te sme' yalajib te Sara ma stak' staix alal a. ²⁰Jauk me to ta swenta te majt'anil te albil yu'un te Diose, te Abrahame mayuk bay la stj sba xujt'uk te xch'uunjel yot'ane. Ja la yich' yip te xch'uunjel yot'ane sok ja la yich' ta muk' te Diose. ²¹Xch'uunej sok spisil yot'an te beluk albil yu'un te Diose, melel sna'oj te ya xk'ot ta pasel yu'un spisil te beluk la yal te Diose. ²²Jich yu'un, ja in to ich'bot ta kuenta te bit'il toje. ²³Ta ora to, te k'alal la yal te sjun Dios te toj ilot te Abraham yu'un te Diose, ma jauk nax albot sk'oplal stukel. ²⁴Janix jich uuk, ja me la yich' ts'ibuyel ta jtojoltik uuk, te jo'otik, te jch'uunejtik te ja la xcha' kuxes tel ta bay aelmeletik te Jkajwaltik Jesuse. ²⁵Ja te mach'a ak'ot ta k'abal yu'un te jmultik sok te la yich' cha' kuxesel ta swenta jkoleltik.

5 AYOTIK TA LIBRE YU'UN TE MULILE¹Te k'alal toj la jkich'tik ilel ta stojol te Diose ay lamal k'inal jkaiytik ta swenta te Jkajwaltik Jesucristoe. ²Melel ja ta swenta te Jkajwaltik Jesuscristo te ya stak' x-ochotik ta yutsil yot'an te ay ta ora to ta swenta te ay xch'uunjel jkot'antik ta stojole. Binax jkot'antik yu'un te beluk ya yak'botik ta patil te Diose, ja bi ja te jun ya xk'ot jkaiybeytik yutsilal te Diose. ³Ma jauk nax to, janix jich binax jkot'antik yu'un te ay jwokoltike. Melel jna'ojtik stojol teme ya xk'ax jwokoltike le ya xnojp' jku'untik a te ya xju' jku'untik sts'ikele. ⁴Teme ju' jku'untik sts'ikele lek me jk'oplaltik ta stojol te Jkajwaltike, sok teme lek jk'oplaltike ya me jtatik te beluk yakotik ta smaliyele. ⁵Te beluk yakotik ta smaliyele jun jkot'antik yu'un melel ya xk'ot ta pasel, melel te xk'uxul yot'an te Diose pujk'emix ta jkot'antik ta swenta te Ch'ul Espiritu, te ak'bilotikixe. ⁶Te k'alal ma ju' jku'untik jkolteybelbatik sok te jkiptike, ja jul lajuk jku'untik te Cristo ta swenta te mach'atik ma sna'objey sbaike. ⁷Melel mayuk mach'a ya sk'an yak' xkuxinel ta stojol te mach'a toj yat'ele. Ay niwan, janax teme k'ax toj te yat'el te ants-winike. ⁸Jauk me to te Diose la yak' ilel te xk'uxul yot'an ta jtojtike, melel te k'alal mulawilotik a, la stikun tel te Jkajwaltik Jesucristo te laj ta jwentatike. ⁹Jauk to bal ta ora to, te la jkich'tikix tojtesel ta swenta te xch'ich'ele, ja ya skolteyotik lok'el yu'un ta yilimba te Diose. ¹⁰Melel te k'alal jkontroinejtik a te Diose, junaj jkot'antik sok ta swenta te laj te Snich'ane, jauk to bal a ta ora to te lek jkich'ojtikix ilel yu'un te Diose, ya jtatik te jkoleltik ta swenta te la yak' xkuxlejal te Snich'ane. ¹¹Ma jauk nax in to, janix jich binax jkot'antik sok te Dios ta swenta te Jkajwaltik Jesucristoe, melel ja ta swenta te junajix jkot'an jbatik soke. **TE ADÁN SOK TE CRISTOE** ¹²Melel ta swenta tul winik och tel mulil ta balumilal, jich yu'un te lajele och tel ta swenta te mulile. Sok te lajele pujk' bael ta spasil te ants-winiketike, melel spasil la staik smulik. ¹³Te ants-winik ta balumilale la sta smulik k'alal ma to yich'oj ak'beyel a te Moisés te mantaliletik yu'un te Diose, jauk me to te Diose ma la yich' ta wenta spasil te muliletike melel ma to yak'oj a te mantaliletike. ¹⁴Jich yu'un, te lajele ajwalinaj k'alal to ta Adán ja to ta Moisés, janix jich ta stojol te mach'atik ma jichuk smulik te bit'il te la xk'axintey mantal te Adane, te ja kol-pajaluk sok te mach'a albil sk'oplal te ya xtal ta patile. ¹⁵Jauk me to, te majt'anile ma pajaluk sok te mulile. Melel ta swenta te mulile bayal mach'atik laj yu'un, yan stukel te yuts'il yot'an te Dios sok te majt'anil te la yak'botik ta swenta te yutsil yot'an te tul winik ja bi ja te Jesucristoe, la yak'botik te kuxinel sbajt'el k'inal. ¹⁶Te majt'anile ma pajaluk sok te stojol te smul te Adane. Melel ja ta swenta te la jkich'tik albeyel te mayukix jkoleltik ta swenta te la xk'axintey mantal jai winik to. Yan stukel te majt'anile ja lek jk'oplaltik k'ot yu'un, manchuk me bayal te jmultike. ¹⁷Melel te me ja ta swenta te mach'a la sk'axintey mantal te bit'il ajwalinaj te lajele jauk to bal a te mach'a ya yich'bey te yutsil yot'an te Diose sok te majt'anil te toj stukele, te ja ya x-ajwalinaj ta stojol te tul winike, ja bi ja te Jesucristoe. ¹⁸Jich yu'un, ta swenta te la xk'axintey mantal te tul winike te ants-winiketike la yich'ik albeyel te mayukix skolelike, janix jich ta swenta te la yak' xkuxinel te Jkajwaltik Jesucristoe, te Diose la slekubtesbotik jk'oplaltik. ¹⁹Janix jich ta swenta te tul winik te la xk'axintay mantale, mulawil k'ot ta spasil, janix jich ta swenta te bit'il la xch'uun mantal te tul winike, bayal mach'a lek sk'oplal ya xk'ot ta stojol te Diose. ²⁰Jauk me to te mantalile patil tal, jich yu'un esmaj te mulile. jauk me to te banti esmaj te mulile, jelaw xan te yutsil yot'an te Diose. ²¹Jich k'ot ta pasel, melel te mulile ajwalinaj ta lajel, janix jich uuk te yutsil yot'an te Diose ya x-ajwalinaj ta swenta te beluk toj ta pasele jich ay kuxinel ta sbajt'el k'inal ta swenta Jesucristo te Jkajwaltike.

6 LAJEMOTIKIX TA STOJOL TE MULILE¹¿Beluuk ya stak' jkaltik jiche? ¿Ja ba lek te yakuk jtauleytik xan jmultik swenta jich ya s-esmaj xan a te yutsil yot'an te Jkajwaltik ta jtojtike? ²Ma jichuk. Te jo'otik te lajemotikix ta stojol te mulile, ¿bit'il me ya stak' xan ya xkuxinotik ta mulil? ³¿Yu'un ba ma ana'ik te jpisiltik te mach'atik jkich'ojtikix ja' ta stojol te Cristo Jesuse, janix jich lajemotikix k'oem sok te Cristo ta bay cruz? ⁴Te jo'otike pajal la jkich'tik mukel sok, te k'alal la jkich'tik te ja'e lajotik uuk. Ja jich k'ot ta pasel ta swenta yu'un te bit'il Cristo cha' kuxtel ta bay aelmeletik ta swenta yutsil yot'an te Tatile, janix jichotik uuk ya stak' xbeenotik ta yach'il jkuxlejaltik. ⁵Melel teme joinojtikix te Cristoe te pajal lajemotik k'oem soke. Janix jich te jo'otike pajal ya xcha' xkuxotik tel sok. ⁶Melel jna'ojtikix, te spokol jkuxineltik la yich'ix jijp'anel ta cruz sok te Cristoe, jich yu'un te mulawil bak'ete la yich'ix milel. Ja jich k'ot ta pasel ta swenta yu'un te jo'otik ma ba chukulotik xan k'oemotik yu'un te mulile. ⁷Te mach'a lajemix ta stojol te mulile, toj ya yich' albeyel sk'oplal yu'un te Diose. ⁸Jauk me to teme lajotikix sok te Cristoe, janix jich te jo'otike xch'uunej jkot'antik te ya xkuxinotik sok. ⁹Jna'ojtik stojol te Cristoe la yich' cha' kusesel tel ta bay aelmeletik, sok te ma ba lajem ta ora to. Te lajele ma ba ya x-ajwalinajix ta stojol. ¹⁰Te k'alal laj te Cristoe, la slajinbey sk'oplal te yu'el te mulile. Jauk me to, te xkuxinele, ja kuxulix ta stojol te Diose. ¹¹Janix jich te ja'exe ya me sk'an te lajemotikix ta stojol te mulile, jauk me kuxulukex ta stojol te Diose ta swenta te Cristo Jesuse. ¹²Ja yu'un ma me xa awak'ik te ya spasbeyex ta mantal te abak'etalik te mulile, sok te manchuk ya ach'uunik spasel te beluk ya smulan te abak'etalike. ¹³Ma me xa awak'ik te abak'etalik ta stojol te mulile, yu'un ya yich' tuuntesel yu'un te beluk ma toj ta pasele. Jauk me to ak'abaik ta stojol te Diose, sok ak'beyaik spasil te abak'etalik te Diose jich bit'il te la yak'beyexix jun yach'il kuxlejal te ach'ulelike. Ak'aik te abak'etalik ta stojol te Diose te yakuk stuuntesex jich bit'il at'jibal yu'un te beluk toj ta pasele. ¹⁴Ma me xa awak'ik te mulil te ya spas mantal ta atojolike. Melel te ja'exe ma me ayatikix ta swenta te mantalile, ja ayexix ta swenta te yutsil yot'an te Diose. **ABATETIK YU'UN TE BELUK TOJ TA PASELE** ¹⁵¿Bit'il ay jiche? ¿Ja ba lek te yakuk jpastik xan te mulile, melel ma jauk ayotikix ta swenta te mantaliletike, ja ayotikix ta swenta te xk'uxul yot'an te Diose? Ma jichuk. ¹⁶¿Ma ba ana'ojik, te mach'a ya ach'uunbeyik smantal janix esclavo ya xk'oex yu'un? jich yu'un teme ja ya ach'uunik spasel te mulile, ja chukbil k'oemex yu'un abi, te ja ya yik'ex bael ta lejele, o ja ba lek te jauk ya ach'uunbeyik smantal te Diose te ja ya yak' te ya xtojotik yu'une. ¹⁷Jauk me to wokol la yal te Diose! Melel te ja'exe ja yabatex a te mulile, jauk me to la ach'uunik sok spasil awot'anik te bijtesel te la awich'ike. ¹⁸Te ja'exe kolematikix yu'un te mulile, ta ora to ja la awich'ikix abatinel yu'un te beluk toj ta pasele. ¹⁹Ya jk'oponex jich bit'il te ch'ich'bak'etotike, melel te ja'exe ma to

xk'ot ta awot'anik te beluk yu'un te Espiritue. Melel jich bit'il te ja'exe ya awak'ik te abak'etalik ta spasel te mulile sok te beluk ma lekuk ta pasele, janix jich ta ora to, yakuk me awak'ik spasil te abak'etalik ta xch'uunel spasel te beluk toj ta pasel ta stojol te Diose jich me ya stak' ya awak'abaik ta abatinel yu'un.²⁰ Melel te k'alal xchukojax a te mulile, lek ya awayabaik ta spasel a te beluk ma toj ta sit te Diose.²¹ Jauk me to ζay ba beluk lek lok' awu'unik yu'un te beluk ya ak'exikix ta ora to? Melel spasil in to te stojole ja te lajele.²² Jauk me to ta ora to, ma ba chukbilatikix yu'un te mulile sok awak'oj abaikix ta abatinel yu'un te Diose, te ja'exe ja ya apasikix te beluk ch'ultesbil ya xk'oex yu'une. Te stojole ja te kuxinel ta sbajt'el k'inal.²³ Melel te stojol te mulile ja te lajele, yan te majt'anil te yak'objotikix te Diose ja te kuxinel ta sbajt'el k'inal ta swenta te Jkajwaltik Cristo Jesuse.

7 PAJAL SOK NUJP'INEL¹ ζYu'un ba ma ana'ik, kermanotak (te bit'il yakon ta sk'oponel te ants-winik te sna'objeyik sk'oplal te mantalile), te ants-winik ja ya xkomotik yu'un te mantalil te k'alal kuxulike?² Melel te ants te nujp'ineme chukbil me yu'un te mantalil sok te smamlal teme kuxule, jauk teme laj te smamlale, ma me chukul ya xk'ot yu'un te mantalil yu'un te nujp'inele.³ Jich yu'un, teme kuxul te smamlale, teme bajt' ta kuxinel sok yan winike, mulawil ants ya xk'ot sbi'il. Jauk me to teme laj te smamlale, ma be chukulix yu'un te mantalil yu'un te nujp'inele, jich yu'un ma ba mulawil ya xk'ot teme nujp'in sok yan winike.⁴ Jich yu'un, jkermanotak, te ja'exe ma ba ayex xan ta swenta te mantalile melel laj ta cruz te Cristoe. Swenta jich ya stak' jun ya xk'oex sok te yane, ja in to, ja te mach'a cha'kuxtel ta bay te aelmeletike, jich me ya stak' ya jkak'tik jsitik ta stojol te Diose.⁵ Melel te k'alal ayotik to ta jbak'etaltike, te mantalile janax la yak' xan te yakuk jpastik xan te mulile, te jkok-jk'abtike ja la spas te mulile jich la yak' te yakuk xtal te lajel ta jtojoltike.⁶ Jauk me to ma ba chukbilatikix yu'un te mantalile. Te jo'otike lajemotikix ta stojol te beluk xchukojojotike. Ja swenta il te yakuk xju' jku'untik xch'uunel te yach'il yat'el te Espiritue, ma jauk te spokol mantalile. TE MULIL TE NAINEM TA JKOT'ANTIKE ⁷ ζBeluuk me ya jkaltik te jo'otik jiche? ζTe mantalile ja bal mulil? Ma jauk. Jauk me to, ma la jna'bey sba te mulil, te manchuk ay te mantalile. Melel ma la jna'bey sba te beluk a te bik'tal-ot'anil te manchuk jich ya yal te mantalile: "MA ME XBIK'TAJ AWOT'AN."⁸ Jauk me to te mulile, la stsak yip yu'un te mantalile sok la stijbon jajch'el te beluk ya jmulane. Te manchuk ay te mantalile, te mulile lajemix te jichuke.⁹ Te k'alal mayuk a te mantalile, ya jkuy a te lek ayone, jauk me to te k'alal jul te mantalile, ja la smilon xan melel la jna' stojol te k'axem to mulawilone.¹⁰ Te mantalil, te ya yich' tel kuxinele, ja la yak'on ta lajel.¹¹ Te mulile, la yich' yip yu'un te mantalile sok la slo'layon. Ta swenta te mantalile, lajon.¹² Jich yu'un te smantal te Diose ch'ultesbil, sok spasil te jayeb mantaliletik te yich'oje ch'ultesbil, toj sok lek stukel.¹³ Jich yu'un, ζJa bal te beluk lek te la yak'on ta lajele? ζMa ja'uk! Jauk me to te mulile, ja la stuuntes te beluk leke, jich la yak' te lok'on tel ta stojol te Diose. Ta swenta te mantalile, te mulile k'axel chiknaj ta ilel te ma' lekuke.¹⁴ Melel te jo'otike ya jna'tik te mantalile ja espiritu stukel, yan te jo'one ch'ich' bak'eton. Te jo'one ja la yabtinon te mulile.¹⁵ Te beluk ya jpase, ma xk'ot ta jkot'an. Melel te beluk ya jk'an jpase, ma jauk ya jpas, sok te beluk ya jkilaye, ja ya jpas.¹⁶ Jauk me to teme ja la jpas te beluk ma jk'ane, yakon ta xch'uunel te mantalil abi, melel te mantalile lek stukel.¹⁷ Jauk me to ma jookonix te ya jpase, ja te mulil te kuxul ta jtojole.¹⁸ Melel ya jna', te jbak'etale, mayuk beluk lek kuxul le'a. Melel ya jk'an jpas te beluk lek te ay ta jtojole, jauk me to ma xju' jku'un spasel.¹⁹ Te beluk lek ya jk'an jpase, ma jauk ya jpas, yan te beluk ma lekuk ta pasele, ja ya jpas.²⁰ Jich yu'un, teme ja ya jpas te beluk ma jk'an jpase, yu'un ma jookon yakon ta spasel abi, ja te mulil te ay ta jtojole.²¹ Jich ya jna' stojol, te ya jk'an jpas te beluk lek ta pasele, jauk me to te beluk ma lekuke ay to ta jtojol.²² Jauk me to, binax jkot'an yu'un te smantal te Diose melel ta yutil jkot'an ja ya jk'an jpas.²³ Jauk me to, ya jkil te yan beluk ya spas te jbak'etale. Ja ya stsak sba sok te yach'il snopjibal jku'une. Ja le ya xchukon a te mulil te ay ta stojol te jbak'etale.²⁴ ζTe jo'one mayuk jtulal! ζMach'a me ya skolteybon lok'el te jbak'etal ta bay te lajele? ²⁵ Jauk me to ya jkalbey wokol te Dios ta swenta te Jesucristo te Jkajwaltike. Jich yu'un, te jole ja ya sk'an yich' ta muk' te Diose, yan stukel te jbak'etale ja ya sk'an spas te mulile.

8 KUXINEL TA SWENTA ESPIRITU¹ Jich yu'un, ta ora to mayukix wokolil ta stojolik te mach'atik ayik ta stojol te Cristo

Jesuse.² Melel te yu'el te Espiritu yu'un te kuxinel ta swenta te Cristo Jesuse, ja la yak'bonix jkolel yu'un te mulile sok te lajele te ay ta xjajch'ibale.³ Melel te beluk ma ju' yu'un spasel te Mantaliletike, melel ma ju' yu'un ta skometel te beluk ma lek ya spas te jbak'etaltike, te Diose ju' yu'un stukel. Ja la stikun tel te tul Snich'ane, te la yich' sbak'etal jich bit'ilotike te ja la yak' sba ta lajel yu'un te jmultike, jich ju' yu'un stsalel te mulil te ay ta jtojoltike.⁴ Ja jich la spas in to ta swenta te yakuk xju' jku'untik spasel te beluk ya sk'an te mantalile, jo'otik te mach'atik yakotik ta beel ta swenta te Ch'ul Espiritue ma jauk ta swenta te sk'anjel yot'an te jbak'etaltike.⁵ Te mach'atik kuxatik jich bit'il ya sk'an te bak'ete, ja ya xbajt' yot'anik ta spasel te beluk yu'un te bak'ete, yan te mach'atik jich kuxatik te bit'il ya sk'an te Ch'ul Espiritue, ja ya xbajt' yot'anik ta spasel te beluk ya sk'an te Espiritue.⁶ Melel teme ja baem jkot'antik ta snopel te beluk ya sk'an te jbak'etaltike ja me ya yich'botik tel te lajele, yan teme ja baem jkot'antik ta snopel te beluk ya sk'an te Espiritue ya me yak'botik kuxinel sok lamal k'inal stukel.⁷ Melel te snopjibal yu'un te jbak'etaltike ja skontroinoj te Diose, melel ma sk'an spas te smantal te Diose, sok ma xju' yu'un spasel.⁸ Spasil te mach'atik ayik to ta sbak'etalike ma xju' yu'unik te lek yot'an yu'un te Diose.⁹ Jauk me to, te ja'exe mayukatix ta abak'etalik ja ayatikix ta swenta te Espiritue, teme melel nix a te ja kuxulix ta atojolik te Espiritu yu'un te Diose. Jauk me to teme ay mach'a ma to yich'oj te Espiritu yu'un te Cristoe, jai ants-winik bi mayuk ta stojol te Diose.¹⁰ Teme ay ta atojolik te Cristoe, te abak'etalike lajemix ta stojol te mulile, jauk me to te Espiritue kuxul stukel ta swenta te beluk toj ta pasele.¹¹ Teme ja te Espiritu yu'un, te mach'a la sjajch'es tel te Jesús ta bay te aelmeletike, ay ta atojolik, janix jich te mach'a la sjajch'es tel te Cristo ta bay te aelmeletik ya yak'bey xkuxinel te abak'etalik ta swenta te Espiritu yu'une, te ja kuxul ta atojolike.¹² Jich yu'un, jkermanotak, ay me jbetik, ja'uk me to ma ja'uk ta swenta te

jbak'etaltike, ja yu'un manchuk me ya xkuxinotik xan jich bit'il ya sk'an te bak'ete. ¹³Teme jich ya xkuxinex te bit'il ya sk'an te bak'ete, te ja'exe kechelex me ta lajel, jauk me to teme ja ya awak'ik ta lajel te yat'el te bak'et ta swenta te Espiritue, te ja'exe ya me xkuxinex. ¹⁴Melel spisil te mach'atik tojtesbilik yu'un te Espiritu yu'un te Diose, ja me alnich'an yu'un te Diose. ¹⁵Melel te ja'exe ma ja'uk la awich'ik te espiritu yu'un te esclavoinel sok te ay xi'wel ta atojolike. Jauk me to, te ja'exe ja awich'ojikix te espiritu yu'un te k'atbuhatikix ta alnich'an, ja swenta te ya x-awunotik: "¡Abba, Padre!" ¹⁶Melel janix te Espiritue te ya yalbey sk'oplal te j-espíritutik te ja snich'anotik te Diose. ¹⁷Teme ja snich'anotike, janix jich ay jmajt'antik yu'un, ja te majt'anil te yalojbotik te Diose. Sok te jo'otike pajal me jmajt'antik sok te Cristoe, ja swenta te bit'il pajal yak ta k'axel jwokoltik sok, jich me pajal ya jkich'tik albeyel jkutsilaltik sok. ¹⁸Melel te jwokoltik ta ora to ma pajaluk sok te utsilal te ya jkiltik pajel-chaweje. ¹⁹Melel te beluk k'axel yakotik ta sk'anel yu'un spisil te bitik pasbile ja te yakuk yak'botik jkiltik te bit'il alnich'anotik yu'un te Diose. ²⁰Melel spisil te beluk pasbile ma ju' yu'un stael te beluk sk'anoje melel k'axelnax ay, ma yu'unuk jich la sk'an, ja jich la sk'an te Diose, ja te mach'a ay smalib yu'un ²¹te ya yich' koltayel tel lok'ey spisil te beluk spasoje melel chukbil yu'un te beluk ma toj ta pasele, ya skoltey lok'el sok binax yutsil te k'alal ya yich'ik uuk te beluk albilikix te snich'nab te Diose. ²²Melel ya jna'tik te spisil te bitik pasbile yak woklajel sok yak ta ajk'an jich bit'il ya xkol ta aljel te tul antse, janix jich ta ora to. ²³Ma ja'uk nax in to, janix jich te jo'otike, te mach'atik jkich'ojtik te sbabialan sit te Espiritue: janix jich te jo'otike yakotik ta ajk'an ta yutil jkot'antik, yakotik ta smaliyel te k'axeluk snich'anukotik ya xk'ootik ta stojol te Diose sok te yakuk yutstesbotik te jbak'etaltike. ²⁴Melel ta swenta te beluk yakotik ta smaliyele la jkich'tik koltayel. Jauk me to, te beluk smuk'ulinej jkot'antike ma to xk'ot ta pasel sok ma to jtatik ta ilel, melel ¿Ay ba beluk ya smaliy xan te me yich'ojix ak'beyele? ²⁵Ja'uk me to te jo'otike ay smuk'ul jkot'antik yu'un te beluk ma to jkilojotike, ja swenta te jo'otike yakotik ta smaliyel sok bayal smalib jku'untik. ²⁶Janix jich, te Espiritue ya me skoltayotik te k'alal pek'el ya jkaybatike. Melel te jo'otike ay ma jna'tik sk'oponel te Jkajwaltike, jauk me to te Espiritue ja ya skoltayotik ta yalel wokol melel ay bayal te beluk ma jna'tik sk'anele. ²⁷Te Diose, ja ya stsajteybotik te jkot'antike, sna'oj te beluk ya snop te Espiritue, melel te Espiritue ja yak ta k'op yu'un te ch'uunjeletike jich te bit'il ya sk'an yot'an te Diose. K'AXEL ME YA JKAIYTIK TSALAW ²⁸Melel jna'ojtik te mach'atik sk'anoj te Diose, spisil te beluk ya xk'ot ta pasel ta stojole yu'un slekilalik, ja te mach'atik tsabilik yu'un te Diose. ²⁹Melel te mach'atik na'bilik sba yu'un te Dios ta sneelal toe, ja yalojbeyix sk'oplal te jich pajal ya xk'ot te sit-yelaw jich te bit'il te Snich'ane, jich me ya xk'ot te bit'il sba Snich'an ta yolil te yantik yermanotake. ³⁰Te mach'atik la yich'ik tsael ta sneelale, janix jich la yich'ik ik'el. Te mach'atik la yich'ik tel ik'ele la me yich'ik utstesele. Te mach'atik la yich'ik utstesele lek me sk'oplal k'otik. ³¹¿Jich yu'un beluk me ya jkaltik yu'un spisil in to? teme Dios ja ay ta jwentatike, ¿Mach'a ya xju' skontroinotik? ³²Melel ja te la yak' ta k'abal te Snich'ane, ja la yak' ta k'abal swenta ya jtatik jkoleltik a, ¿Bit'il ma xju' yu'un yak'botik jmat'antik spisil te bitik aye? ³³¿Ay bal mach'a ya xju' slebey smul te mach'atik tsabilix yu'un te Diose? melel te Diose ja ya stojteswan stukel. ³⁴¿Mach'a ya xju' ya x-ak'wan ta k'abal? Te Cristoe ja laj ta jwentatik, sok te beluk k'ax muk' sk'oplale, ja te la yich' cha'-kusesele. Ja yakix ta ajwalinel sok te Diose, te banti ay te yawil te ich'el ta muk'e, sok ja yak ta k'op ta jwentatik. ³⁵¿Mach'a ya xju' yu'un slok'esotik ta xk'uxul yot'an te Cristoe? ja bal te ¿Woklajele, ja bal te swokol jkot'antike, ja bal te nutsele, ja bal te wi'nale, ja bal teme mayuk jk'u-jpak'tike, ja bal te il-ot'anteyele, o ja bal te milele? ³⁶Jich te bit'il ts'ibubile: "TA AWENTA TE YA JKICH'TIK MILEL TA SPISIL ORA. JICH ILBILOTIK TE BIT'IL TUNIM-CHIJ TE YA YICH'IK IK'EL BAEL TA BAY TE MILJIBALE." ³⁷Ta spisil in to te jo'otike ju'emix jku'untik tsalaw ta swenta te Mach'a la sk'anotike. ³⁸Melel te jo'one xch'uunejix jkot'an, te ma jauk te lajele, ma jauk te kuxinele, ma jauk te ch'ul abatetike, ma jauk te ajwaliletike, ma jauk te bitik ay ta ora to, ma jauk te beluk yak ta taele, ma jauk te beluk ay yu'ele, ³⁹ma jauk te beluk toyole, ma jauk te beluk najt' koeme, sok ma jauk te beluk pasbile, ma xju' yu'un te ya slok'esotik ta stojol te xk'uxul yot'an te Diose, te ja ta swenta te Cristo Jesús te ja Jkajwaltik jku'untike.

9 LA YICH'IK TSAEL TE ISRAELETIKE ¹Te jo'one ya jkal te smeilelil ta stojol te Cristoe. Te jo'one ma jpas lot, sok te snopjbal jku'unej sok te Ch'ul Espiritue ya yak' ta na'el, ²te bayal mel-ot'an ya jkaix sok spisil ora toyol xk'uxul ya jkaix te jkot'ane. ³Melel te jo'one ya stak' jkak'ba te ya sbolk'opteyon te Diose sok te yakuk sk'ejon lok'el ta stojol te Cristoe ta swenta te jkermanotake, ja te mach'a pajal jtsumbal sok le' ta balumilal to. ⁴Melel Israelitaetik. Ja tsabilik yu'un, te utsilale, tetratoetike, te mantaliletike, te yich'el ta muk' te Diose sok spisil te beluk yaloj jilele. ⁵Ja'ik tatiletik yu'un te stumbal te Cristoe ta swenta te bak'ete - Janix te Dios stukel te kajal ay. Ich'biluk ta muk' ta sbajt'el k'inal. Jichuk. ⁶Jauk me to ma yu'unuk ma k'ot ta pasel te beluk yaloj te Diose. Melel ma spisilukik Israeletik te mach'atik smeilelil wentainbilik ta Israele. ⁷Sok ma jauk sts'umbal Abraham k'oem ta smelil te yal-xnich'nabe. Janax " TA SWENTA TE ISAAKE TE JICH K'OT SBI'IL TE STS'UMBALIKE." ⁸Ja swenta te yal-snich'nab te ants-winike ma jauk nix yal-snich'an a te Diose. Yan te mach'atik albil sk'oplal te ya yich'ik te beluk yaloj te Diose ja me sts'umbal k'oem abi. ⁹Melel ja in to ja albil jilel sk'oplal: " JA ORA TO YA ME XTALON, SOK YA ME X-AK'BOT TUL YAL TE SARAÉ." ¹⁰Ma jauk nax in to, melel te cheb aletik te la yak' te Rebeca te ja stat te jtatik Isaake, ¹¹ma to bejk'ajemik a sok mayuk to spasojik te beluk lek sok te beluk ma lekuk ta pasele, te Diose tul nax la stsa, jich ya xk'ot ta pasel a te beluk ya sk'an yot'an te Diose, ma jauk tsaotik yu'un te yat'elike janix la yich' ik'el yu'un te Dios te mach'a stsaaj stukele ¹²Melel jich la yich' albeyel te Rebecae: "TE BANKILALE JA ME YA X-CH'UUN TE IJTS'NALE." ¹³Jich bit'il te ts'ibubil jilele: "TE JO'ONE JA LA JKAN TE JACOBÉ, YAN TE ESAÚ MA LA JKAN STUKEL." ¹⁴¿Beluuk me ya jkaltik te jo'otike? ¿Ay bal beluk ma toj ya spas te Diose? Mayuk. ¹⁵Melel jich la yalbey te Moisesse, " TE JO'ONE YA JKAK' XK'UXUL JKOT'AN TA STOJOL TE MACH'A K'UX TA JKOT'ANE, SOK NIX YA JNA'BEY YOBOLIL SBA TE MACH'A YA JKAN JNA'BEY YOBOLIL SBAE." ¹⁶Jich yu'un, ma jauk ta swenta, te mach'a ya sk'ane, sok ma jauk ta swenta te mach'a ya x-ailmaje, janax ta swenta te Diose, te ya yak' ta ilel te yutsil yot'ane. ¹⁷Melel jich ts'ibubil jilel ta stojol te Faraone: JA TA

SWENTA TE BELUK CHAPAL JKU'UNEJ MELEL JO'ON LA JACHAT, MELEL YU'UN LE' YA JKAK' TA ILEL A TE JKU'EL TA AWENTAE. JICH YU'UN TE JBIILE YA X-PUJK' SK'OPLAL TA SPAMAL TE BALUMILALE" ¹⁸Jich yu'un, te Diose ay x-k'uxul yot'an ta stojol te mach'a ya sk'anej. sok te mach'a ya sk'an stulantesbey te yot'ane janix jich ya xju' yu'un stulantesbey te yot'ane. ¹⁹Te ja'exe ya awalbonik, " ¿Bistuukix a te ya to yilbotik te banti ch'ayemotike? ¿Ay bal mach'a sna'objey te beluk ya sk'an yot'an te Diose? ²⁰Jauk me to, winik, ¿Mach'a ya akuyaba te ya asujt'esbey sk'op te Diose? ¿Te mach'a pasbilixe ya ba stak' yalbey te mach'a pasot yu'unej, "Bistuuk te jich la apason in to"? ²¹¿ Yu'un bal te pak'jome ma xju' yu'un spasel te beluk ya sk'an yot'an sok te ajch'ale, ya xju' yu'un spasel lekikal oxom sok janix jich ya stak' spas te oxometik te ya xtu'un ta jujun k'aale?"²²¿Axan te manchuk ayuk smalib yu'un te Dios te ya yak' ta ilel te yilimbae sok te ya yak' ta na'el te yu'ele ta stojol te mach'atik chapalik yu'un te yich'ik jinelej? ²³¿Axan teme ja la spas in to ta swenta te ya yak' te yutsilal ta stojol te mach'atik ay xk'uxul yot'an yu'unej ja te mach'a chajp'ambil yu'un te yutsilale? ²⁴¿Axan teme ja la spas in to ta jwentatik uuk, jo'otik te la yik'otik, ma jauk nax te mach'atik judioetike janix jich ta stojol te mach'atik yan lumetike?"²⁵Jich bit'il yaloj ta sjun Oseas: " TE JO'ONE YA JKIK' TEL TE LUM JKU'UNE, TE MA BA LUM JKU'UN TA SNEELAL TOE, SOK TE MACH'A K'AMBILE TE MA BA K'AMBILAE. ²⁶SOK TE BAY JICH ALBOTIK YU'UNE , "TE JA'EXE MA' JAUKEK TE JLUMALEXE, JANIX JICH YA ME YICH'IK ALBEYEL TE JA LUM YU'UN TE KUXUL DIOSE."²⁷Te Isaiase la yalbey sk'oplal te lum Israele, " MANCHUK ME JICH YAJTALUL TE X-NICH'NAB TE ISRAEL TE BIT'IL SJT'AL TE MARE, JA'UK ME TO TS'ABILIX JILEL YU'UN TE MACH'A YA XKOLIKE; ²⁸MELEL TE JKAJWALTIKE YA ME YICH' TEL TE SK'OP LE' TA BALUMILAL TO, TA ORANAX SOK TS'AKAL ME YA XK'OT. ²⁹Jich bit'il te la yal ta neelal to te Isaiase: "TE MANCHUK TE DIOS TE SPISIL YA XJU' YU'UN LA YIJK'TEYBOTIK TE JTS'UMBALTIKE, TE JO'OTIKE JICH K'OEMOTIKIX TE BIT'IL TE LUM SODOMA, SOK JICH K'OEMOTIKIX TE BIT'IL TE LUM GOMORRAE.TOJ YA XK'OOTIK TA STOJOL DIOS TA SWENTA XCH'UUNJEL OT'ANIL ³⁰¿Beluuk me ya jkaltik jiche? Te yan lumetik, te mach'a ma ba albil sk'oplal te ya xkolike, la staik te skolelik ta swenta nax te ch'uunjel yot'anike. ³¹Jauk me to te Israel te ja la sk'an spasik te mantalil swenta jich ya xkolik a, ma ba ju' ta xch'uunel yu'unik. ³²¿Bistuuk te jich k'ot ta pasel in to? Ja yu'un te ma jauk bajt' ta yot'anik te xch'uunjel yot'anike, janax te yat'elike. Ja la xk'ojch'in sbaika a te ch'en te ya yak' te ya xk'ojch'in sbaikae, ³³jich te bit'il ts'ibubile: "ILAWILIK , TE JO'ONE YA JKAK' TA WITS SIÓN TE CH'EN TE BAY YA XK'OJCH'IN SBAIKE SOK TE TON TE YA XYALESWANE. TE MACH'A YA XCH'UUN JA IN TO MA STAIAK K'EXLALTESEL."

10

¹Jkermanotak, te beluk ya sk'an jkot'ane sok te beluk yakon ta sk'anbeyel te Diose ja ta stojolik, te yakuk xkolik bael te Israeletike. ²Melel te jo'one testigoon te k'ax bayal sbujt's yot'anik ta sleel te Diose, jauk me to ma jichuk te bit'il yakik ta sleele. ³Yu'un ma k'oem ta yot'anik te ja te Dios te ya stojteswane, ja yakalik ta sleel te yu'unike; ma ba la yich'ik ta muk' te beluk yaloj te Diose.⁴Melel te Cristoe ja la yak' k'otok ta pasel spisil te mantaliletike swenta jich ya xkolik te mach'atik ya xch'uunik te Jkajwaltik Cristoe. ⁵Melel te Moisesa la sts'ibubey jilel sk'oplal te bit'il toj ya xk'ot te mach'a ya xch'uun te mantaliletike: "TE WINIK TE MACH'A TOJ YA XCH'UUN TE MANTALILETIKE YA ME XKUXIN MELEL JA ME TE MANTALILETIK TE YA X-AK'OT TE TOJ YA XK'OT TA STOJOL TE DIOSE."⁶Jauk me to janix jich te Moisesa la sts'ibuy jilel sk'oplal te beluk yu'un te xch'uunjel ot'anile, te jich ya yale: "MA ME XA WAL TA AWOT'AN: "¿MACH'A ME YA XMO BAEL TA CH'ULCHAN?" (Swenta yakuk xju' ya yik' koel tel te Cristoe) ⁷sok ma me xa wal: "¿MACH'A ME YA XJU' YU'UN YA XKO BAEL TA BAY XAAB TE MAYUK SLAJIBALE? (Swenta ya yik' moel tel te Cristo ta bay te aelmeletike.)⁸Jauk me to, ¿beluuk ya yal?: "TE SK'OP DIOS NOPOL AY TA ATOJOL, AY TA AWEJ SOK TA AWOT'AN." Ja sk'op te xch'uunjel ot'anile, te yakotik ta xcholele. ⁹Melel teme jich jamal ya awal ta awej te ja Jesús te jkawaltik awu'une, sok teme ya xch'uun awot'an te ja Dios te la xcha'kuxes tel ta bay aelmeletik te Jesuse, jich me ya xkolat. ¹⁰Melel ta yot'an te winik ya xch'uun te toj ya x-ilote, sok jamal ya jkaltik ta jketik te kolemotikixe.¹¹Melel jich ts'ibubil jilel: "SPISIL TE MACH'ATIK YA XCH'UUNIKE MA ME YICH'IK K'EXLALTESEL." ¹²Melel pajal k'oem sk'oplal te judioetike sok te griegoetike. Melel janix te Jkajwaltike, ja ajwalil yu'un spisil te beluk aye sok ya yak'bey bayal bendición te mach'atik ya yalik wokol ta stojole. ¹³Melel "SPISIL TE MACH'A YA YALBEY WOKOL TA SWENTA SBIL TE JKAJWALTIKE JA ME YA STA SKOLEL SBAJT'EL K'INAL."¹⁴¿Bit'il me ya xcholik, te ma to xch'uunejike? ¿Bit'il me ya xch'uunik, te ma to be yayiojik stojole? ¿Bit'il me ya yayiyik stojol te mayuk mach'a ya xcholbotik yu'une? ¹⁵Jauk me to, ¿Bit'il me cholk'op ya xk'otik, teme ma ba ik'bilik tel ta xcholele? Jich te bit'il ts'ibubil jilele: BINAX ME YUTSIL TE YAKANIK TE MACH'ATIK BINAX YOT'AN YA XCHOLIK TE LEK YACH'IL K'OPE!"¹⁶Jauk me to ma spisilukik la yayiyik stojol te lek yach'il k'ope. Melel te Isaiase jich la yal: "KAJWAL, ¿AY BAL MACH'A LA XCH'UUNBOTIKIX TE BELUK YAKOTIK TA XCHOLELE?" ¹⁷Jich yu'un, te xch'uunjel-ot'anile ja me ya jtatik te k'alal ya jkaiytik stojole, ja te ya jkaiybeytik stojol te sk'op te Jkajwaltik Cristoe¹⁸Jauk me to te jo'one jich ya jkal: "¿Yu'unix bal ma la yayiyik stojol a? laj, melel jich la yal te sjun te Diose: "TE SK'OPIKE ALBILIX TA SPAMAL BALUMILAL SOK TE SK'OPIKE K'OTIX K'ALAL TO TA SLAJIBAL TE BALUMILALE."¹⁹Sok janix jich ya jkal: "¿Yu'un ba ma la sna' stojol te Israeletike?" Melel ja sbabial te Moisés te jich la yale: "TE JO'ONE YA ME JKAK' TE YAKUK SBIK'TAL OT'ANTEY TE LUM TE MA BA LUM JKU'UN TA NEELAL TOE, TA SWENTA JUN LUM TE MAYUK SBIJILE, YA ME JKAJK' TE YAKUK X-ILINIKE."²⁰Jich yu'un te Isaiase jamal la yal te k'alal jich la yal in to: "JA LA STAONIK TE MACH'ATIK MA BA LA SLEONIKE. JA LA JKAK'BA TA ILEL TA STOJOLIK TE MACH'ATIK MA BA LA SJOJK'YONIKE. ²¹Jauk me to te Israeletike jich albotik yu'un: "SJUNAL K'AAL BECHEL TE JK'AB TA YIK'EL TEL TE ANTS-WINIK TE K'AXINTE MANTALETIKE SOK TE TOYBA-OT'ANETIKE."

11

TE MACH'ATIK TSABILIK YU'UN TE DIOS TA BAY LUM ISRAEL¹Jich ya jkal in to ¿Yu'un bal la sbaj te slumal te Diose? ma jichuk. Melel janix jich te jo'one israelitaon, ja sts'umbalon te Abrahame, te sts'umbal Benjamín. ²Te Diose mayuk bay la sbaj te slumale, ja te mach'atik ya sna'bey sbae. ¿Yu'un ba ma ana'ik te beluk ts'ibubil ta stojol te Eliase, te bit'il la sk'anbey te Dios ta swenta te Israeetike? ³"KAJWAL, JA'IK LA SMILIK TE ALWANEJETIK AWU'UNE, LA SJINIK TE SKAJTIJIB TE MAJT'ANILETIKE, JAXANIX JILON TE JO'ONE, JANIX JICH YOT'AN YA SMILONIK UUK."⁴Jauk me to ¿beluuk sutbot yu'un te Diose? "K'UXTAYBIL JKU'UN JUK MIL (7,000) TA TUL WINIKETIK TE MA TO SKEJANOJ SBAIK TA STOJOL TE BAAL" ⁵Janix jich, ta ora to, ay tsojp' te mach'atik tsabilik ta skaj te yutsil yot'an te Diose.⁶Jauk me to jaxanix me yu'un te yutsil yot'an te Diose, ma me jaukix yu'un te yat'elike. Te jichuke te yutsil ot'anile ma me ba yutsil ot'aniluk te jichuke. ⁷¿Bit'il ay jiche? Te beluk yakalik ta sleel te Israeetike, ma la staik, ja la staik te mach'atik tsabilik yu'un te Diose, te yantik xane la me yich'ik tulatesbeyel te yot'anike. ⁸Jich te bit'il ts'ibubile: "TE DIOSE LA YAK'TILABEY JUN ESPIRITU YU'UN TE LA SMARTILABEY SITIK A, SITIL TE MA STAK' X-ILWANEJ, SOK CHIKINIL TE MA YAIY STOJOLE, JICH AY TA ORA TO."⁹Janix jich la yal te Davide: AK'A TE SWE'JIBAL TE' TE YAKUK XK'OT JICH BIT'IL STSAKJIBAL CHAY, YAKUK XK'ATBUJ TA PEJTS', WOL TON YU'UN YA XTIJK'AJ YAKANIK A SOK WOKOLIL TA STOJOLIK. ¹⁰AK'A TE YAKUK XMAJK' TE SITIKE JICH ME MA YILIK K'INAL A. K'UJAMBEYAME TE SPATIK TA SPISIL ORA."LA STAIK KOLEL TE YAN LUMETIKE ¹¹Ya jkalbeyex jiche: "¿Yalik ba te israeetik yu'un te la xk'ojch'in yakanike? ma jichuk. Ja yu'un te la xk'axintayik te mantaliletike tal te koltayel ta stojol te yan lumetike, ja yu'un te yakuk x-ak'botik sbik'tal yot'anik yu'une. ¹²Jich yu'un, teme ja ta skaj te la xk'axintayik te mantaliletike la sta k'uxtayel te balumilale, sok teme ja ta swenta te ch'ayik ta stojol te Diose, la staik k'uxtayel te yan lumetike, ¿jauk to bal a te bin ora ya xch'uunike?¹³Jauk me to ta ora to ja yakon ta sk'oponbelex ja'ex te yan lumexe, melel ja me apostolon ta stojol te yan lumetike, te jo'one jkich'oj ta muk' te at'elil te yak'ojbon te Jkawaltike. ¹⁴Yakuk me xjajch' sbik'tal yot'anik te mach'atik pajal lum ayon soke. Jich ya xju' jku'untik te yakuk xch'uunik cha'oxtuluke.¹⁵Melel teme ja ta swenta te ma la sk'an xch'uunike, ja junaj yot'an te Jkajwaltik sok te balumilale, ¿bit'il me ya yich'ik ik'el yu'un te Dios te k'alal ya xch'uunik te Cristoe? ¹⁶Teme ch'ultesbil te sba site, janix jich ch'ultesbil spisil te mats'e. Teme ch'ultesbil te yisime, janix jich te sk'ap te te'e.¹⁷Teme ay cha'ox ch'ix sk'ab te la yich' bojtlayel lok'ele, te ja'exe, te ja sk'abex te te'eltik olivoe, te la awich'ik ts'akel soke, teme jun pajal ayex sok ta bay te yisim te lekil olivoe, ¹⁸ma me xa toyabaik ta stojol te sk'ab te la yich'ik bojel lok'ele. Yan te me la atoyabaik, na'aik me te ma ja'ukex te ja wipteyojik te yisime, ja me te yisim te awich'ojik ja wipik yu'une.¹⁹Jich yu'un, jich me ya awalik: "La yich'ik bojel lok'el jich la stak' sts'akonik ochel a." ²⁰Smelelil me. Melel ja yu'un te mayuk xch'uunjel yot'anike la yich'ik bojel lok'el. Jauk me to te ja'exe ja me tek'elex yu'un te xch'unjel awot'anike. Ma me xa nopik te ja'ex te toyol ayexe, jauk me to xi'wanik me. ²¹Teme Dios ma la spasbey perdón te sk'ab te le ch'iemik a, janix me jichex te ja'exe ma ba ya spasbeyex perdón uuk.²²Ilawilik, te bit'il ay slekil yot'an te Diose sok janix jich ya yak' tulan castigo te Diose. Melel, te castigo yu'un te Diose k'ot ta stojol te judioetik te mach'atik ch'ayik koele. Janix jich, te slekil yot'an te Dios ya me xtal ta atojolik teme k'axem to ya x-ainex ta bay te slekil yot'ane. Yan teme ma jichuk la apasike ya me awich'ik bojel lok'el uuk.²³Janix me jichik uuk, teme la xch'uunik te Cristoe, ya me yich'ik ts'akel ochel ta yan buelta. Melel te Diose ay yu'el stukel te ya ts'ak ochel ta yan buelta. ²⁴Teme ju' yu'un te la awich'ik tel bojel ta bay te te'eltik olivoe, sok te la awich'ik ts'akel sok te lekil olivoe, ¿jauk to bal a te judioetik, te janix sk'ab stukel te lekil olivoe, ya stak' yich'ik ts'akel ochel ta ste'el nix te lekil olivoe?YA STAIK UTSTESSEL TE LUM ISRAELE ²⁵Jkermanotak na'aik stojol in to, te ma ak'ot ta na'el stojol ta neelal toe, swenta yu'un te manchuk ya akuyabaik te spisil ya ana'ike. Jai at'elil to ja yu'un te stulanil yot'an te Israele, ja to teme ts'akaj spisil te jayeb ta tul te ya xch'uunik te yan lumetike. ²⁶Jich me ya xkolik ta spisilik te Israeetike, jich te bit'il ts'ibubil jilele: "K'ALAL TA SIÓN YA XTAL TE KOLTAYWANEJE. JA ME YA SK'EJ LOK'EL TE STULANIL YOT'ANIK TE STS'UMBAL TE JACOBE. ²⁷JA ME YACH'IL TRATO YA XK'OT, TEME LA JK'EJBEY LOK'EL TE SMULIKE."²⁸Ta swenta te ma la sk'an xch'uunik te lek yach'il k'ope, jich yaj contro k'otik te Diose swenta yu'un jich la awich'ik k'uxtayel te ja'exe. Jauk me to, te Diose k'anbilik yu'un, ta swenta te k'ux la yaiy te namey k'inal sts'umbalike. ²⁹Melel te Diose ma yanaj yot'an ta stojol te majt'anil sok te ik'el te chajp'anbil ta stojolike.³⁰Janix jich te bit'ilex ta sneelal to te ma la ak'an ach'uunik te Diose, jauk me to la awich'ik k'uxtayel ta skaj te ma la sk'an xch'uunik te judioetike. ³¹Janix me jich ya xk'ot ta stojol te judioetik te ma la sk'an xch'uunike. Ta skaj te k'uxtayel te la awich'ike janix me jich ya yich'ik k'uxtayel uuk. ³²Melel te Diose la yak' te spisilik ya xk'axintayik te mantale, swenta jich ya yak' ta ilel a te yutsil yot'an ta spisilik. ³³¿K'axem to xan ay yutsilal te smuk'ul sbijil yot'an sok te sbijil sjol te Diose! ¿Te jo'otike ma xk'axotik a te snopjibal yu'un te beluk ya spas te Diose sok ma jna'tik te bit'il ya x-at'ej ta jtojoltike! ³⁴Melel ¿Ay ba mach'a ya sna'bey te snopjibal yu'un te Jkajwaltike? sok ¿ay ba mach'a ya skoltay ta snopel te beluk ya spase?³⁵¿sok ay ba mach'a ay beluk la yak'bey neeluk te Diose te jich ya smaliy te yakuk sutbot ta patile? ³⁶Melel ja ta swenta, sok ja tal ta swenta, sok ja yu'un, spisil te beluk aye. Ich'biluk ta muk' ta sbajt'el k'inal. Jichuk.

12 TE YACH'IL SMAJT'AN DIOS¹Jich yu'un ya jkalbeyex bayal wokol, jkermanotak, ta swenta te xk'uxul yot'an te Diose, ak'a me te abak'etalik te jichuk k'oemuk te bit'il milbil majt'anil, ch'ultesbiluk me, sok nix te lek yot'an yu'un te Diose. Ja me jich ya sk'an yich' ich'el ta muk' te Diose. ²Ma me pajaluk awot'anik sok te mach'atik ay ta balumilale, ach'ubuk me te snopjibal awu'unike. Pasaik in to jich me ya ana'ik te beluk leke, te ay yutsile, sok te sk'anjel yot'an te Diose.³Jich ya jkalbeyex, ta swenta te yutsil yot'an te Dios te la yak'bone, ta apisilik, manchuk me ay mach'a ya skuy sba te ja lek xan te snopjibal yu'un te bit'il te yane. Jauk me to, jauk me ya atuntesik te sbijil awot'anike, jich bit'il la yak'beyex ta tulu tul te Diose, jich nix te bi yipal la yak'beyex te xch'uunjel awot'anike.⁴Melel te jo'otike bayal ta chajp' te beluk ay ta jbak'etaltike, jauk me to yan yan tik a te yat'ele. ⁵Janix jichotik uuk, melel bayalotik, junax me sbak'etal te Cristo k'oemotik, sok ta tulu

tul junax ya xk'ootik sok te yantike.⁶Te jo'otike yan yan tik a te jmajt'antik te la yak'botik te Diose ta swenta te yutsil yot'ane. Teme ay mach'a ak'bil smajt'anin te alwanej k'oeme, aka me spas jich te bit'il smuk'ul te xch'uunjel yot'ane.⁷Teme ay mach'a ja smajt'an te abat k'oeme, aka me xch'uun te mantale. Teme ay mach'a ja smajt'an te ya xbijteswane, ak'beya me te yakuk xbijteswane.⁸Teme ay mach'a ja smajt'an te ya xtak'uywanej ak'beyaik te yakuk xtak'uywane. Teme ay mach'a ja smajt'an te ya yak' ta majt'an te beluk ay yu'une, aka me yak' xan bayal. Teme ay mach'a ja smajt'an te ya xwolwane, tulanuk me sk'oplal yu'un. Teme ay mach'a ja smajt'an te ya yak' ta ilel te xk'uxul yot'ane, aka me spas sok bujts' yot'an.⁹Ak'aik me ta ilel te manchuk cha'lamuk te xk'uxul awot'anike. Ilayaik me te beluk ma lekuk ta pasele; jauk me baemuk ta awot'anik ta spasel te beluk leke.¹⁰Te bit'il ya sk'an ya ak'anik te awermanotake ja me te jech k'ux ya awayabaik sok te yantike. Te bit'il ya sk'an ya awich'ik ta muk' te awermanotake ja me te jech ya awich'abaik ta muk' ta tulu tul.¹¹Janix jich te bit'il ya x-at'ejexe, binuk nax me awot'anik sok manchuk me ya xch'ajubex; At'ejanik me ta stojol te Jkajwaltike, ich'aik me ta muk'.¹²Binuk nax me awot'anik ta smaliyel te beluk ya awich'ik pajel-chaweje. Yakuk me sts'ijk' awu'unik te beluk ma lekuk ya xtale. K'oponaik me te Jkajwaltik ta spasil ora.¹³Kolteyaik me teme ay beluk ya xtu'un yu'un te ch'uunjeletike. Ak'aik me ta ilel te junax awot'anik ya awik'ik ochel te mach'a ya xk'ot'yilate.¹⁴Ch'ultesbeyaik me te xkuxinel te mach'atik ya snutsexe, ch'ultesbeyaik me, ma me xa bol-k'opteyik.¹⁵Binuk nax me awot'anik sok te mach'atik binax yot'anike; ok'anik me sok te mach'atik yakik ta ok'ele.¹⁶Junuk nax me te snopjibal awu'unik sok te yane. Ma me atoyabaik sok te yantike, jauk me to ik'aik me uuk te mach'atik pek'el sk'oplalike. Ma me akuyabaik te spasil ya ana'ike.¹⁷Ma me xa apakoltey te mach'a bila ma lekuk ya spasbexe. Pasaik te beluk lek ta stojol te ants-winiketike.¹⁸Pasaik me spasil sok pasaik me tulan te lamaluk k'inal ya awaiyik sok te yantike.¹⁹Jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, ma me xa leik te bit'il ya awak'beyik stoj te beluk amen spasojbatic te yane, ja me xa awak'beyik ta sk'ab te Diose, melej jich ts'ibubil jilel: "JO'ON AY TA JWENTA YAK'EL SPAKOL, JA YA JKAK'BEY STOJ", jich ya yal te Jkajwaltike.²⁰"JAUK ME TO, TEME AY TA WT'NAL TE AWAJKONTROE, AK'BEYA ME SWE'EL. SOK TEME YAK TA TAKIN TI'ILE, AK'BEYA ME JA' YUCH'. TEME LA APAS SPISIL IN TO, JICH ME AMEN YA YAIY SBA YU'UN SPISIL TE BELUK SPASOJBATE".²¹Ma me awak'abaik stsalel yu'un te beluk ma lekuke, jauk me ya atsalik te beluk ma lekuk ta swenta te beluk leke.

13 TE DIOSE SOK TE AJWALILETIKE¹Spasil te ants-winiketik aka xch'uunbeyik smantal te tuneletik te kajal yat'elike, melej mayuk tuluk tunel te ma ba talem ta stojol te Diose. Te tuneletik te chiknajemike ja la stsa te Diose.²Jich yu'un, teme ay mach'a ya skontroin te tuneletike ja me ya skontroin te mantalil yu'un te Dios abi, sok te mach'atik ya skontroin in to, ya me yich'ik ich'el ta k'op yu'un.³Melej te ajwaliletike ma ba yu'un ya xiwtes te mach'atik lek te yat'elike, janax te mach'atik amen te yat'elike. ¿Ja bal ya ak'an te manchuk ya axi' te tuneletike? Ja xa pas te beluk leke, jich ya wich' albeyel lek ak'oplal yu'un.⁴Melej ja abat yu'un te Dios ta swenta alekilik. Jauk me to teme ja ya apas te beluk ma lekuke, xiwanik me yu'un; Melej ma ba ya xkuch te s-espada teme mayuk swentaile. Melej ja abat yu'un te Diose, ja ak'bil ta sk'ab te ya yak'bey kastigo te mach'a ya spas te beluk ma lekuke.⁵Jich yu'un, te ja'exe ya me sk'an te ya ach'uunik spasele, ma me jauk nax yu'un te kastigo te ya yak'e, ja me yu'un te lek ta pasele.⁶Melej ja yu'un te ya atoj apatane. Melej te tuneletike ja abatek yu'un te Diose, te mach'a ya x-at'ej ta spasil orae.⁷Tojbeya spasil teme ay mach'a ay abet yu'une: te apatan teme ay abetik yu'un te k'an-patane, tojbeya me te spatantul te abiluke, xi'ame te mach'a ya sk'an ya axi'e, ich'ame ta muk' te mach'a ya sk'an ya awich' ta muk'e.⁸Me ayuk mach'a ay abetik ta stojol, jauk nax me abetinojik te k'ux ya awayabaik. Melej te mach'a k'ux ya yaiy te spat-xujk'e ja me la xch'uunx spasel te mantalil abi.⁹Melej, "MA ME XA WAIY MULWEJ SOK YAN, MA ME AWAY MILAW, MA ME X-ELK'AJAT, MA ME XBIK'TAJ AWOT'AN", sok spasil xan te yantik mantaliletik, jun k'oem sk'oplal te k'alal jich la yale: "K'UX ME XA AWAIY TE APAT- AXUJK'E JICH BIT'IL TE K'UX YA AWAIY ABAE."¹⁰Te xk'uxul ot'anile ma ba ya spasbey te beluk amen te spat-xujk'e. Jich yu'un, te xk'uxul ot'anile ja me xch'uunel spasel te mantalile.¹¹Ja yu'un, te ja'exe ya ana'ikix te beluk k'aalil ayatikix, ja yorailix te ya xjajch'ex te bit'il wayalexe. Melej ta ora to, te jkolletike nopol ayix te bit'il k'alal jajch' jch'uuntik ta snelale.¹²Te ajk'ubale yakix k'axel bael, sok ja yakix ta tael te sakubel k'inal. Jich yu'un, aka jkijk'taytikix jilel te at'elil yu'un te ijk'al k'inal, ja aka jlaptikix te jmajk'iltik yu'un te sakil k'inal.¹³Tojok me aka benukotik, jich bit'il ta sakil k'inal, ma me jauk ya jpastik te beluk ma lekuke o te yakubele. Manchuk me ya xbeenotik ta bay te beluk ilaiybil sbae ni ta chijil bak'et, sok ta jach k'op o bik'tal ot'anil.¹⁴Jauk me to ja aka jpajbeytik stalel te Jkajwaltik Jesucristoe, sok manchuk me apasik te beluk ya sk'an te abak'etalike, sok ma me jauk ya xbajt' awot'anik ta spasel te chijil bak'ete.

14 TE MACH'ATIK PEK'EL XCH'UUNJEL YOT'ANIKE¹Ik'aik me ta atojolik te mach'atik pek'el to te xch'uunjel yot'anike, sok teme ay beluk ma pajal ya anopik soke, ma me x-ilinex yu'un.²Ay me mach'a te ay xch'uunjel yot'an te ya stak' swe' spasil, ay me yan te mach'a mayuk yip te xch'uunjel yot'ane, janax ya slajin te boketike.³Te mach'a ya swe' ta spasil, manchuk me ya sbaj te mach'a ma swe' ta spasil. Sok te mach'a ma swe' ta spasil manchuk me ya slaban te mach'a ya swe' ta spasil. Melej ik'bil yu'un te Diose.⁴¿Mach'aex a te ja'exe, te ya alikbeyik smul te tul abat te yan mach'a wentainbil yu'une? Melej ja ay ta swenta te jajwal teme lek ya yilbey te yat'ele o ma lek ya yilbey te yat'ele. Jauk me to ya me yak'bey yip, melej janax te Jkajwaltik ya xju' yu'un te ya yak'bey yip swenta jich lek ya x-at'ej ta stojol a.⁵Janix jich ay mach'a te ya yich'bey bayal sk'oplal te jun k'aale, Ay yan te mach'a pajal ya yich'bey bayal sk'oplal te ju-jun k'aale. Jauk me to ak'a te ju-ju tul ya spasil te beluk lek ya snopike.⁶Te mach'a tulan sk'oplal ya yaiy te jun k'aale, jauk me ta swenta te Jkajwaltike. Sok te mach'a ya xwe'e, aka we'uk ta swenta te Jkajwaltike, melej ja ya yal wokol ta stojol te Diose. Te mach'a ma xwe'e, ja ya spas ta swenta te Jkajwaltike. Janix jich ya yalbey wokol uuk te Diose.⁷Melej mayuk mach'a kuxul ta stukel nax, sok

mayuk mach'a ya xlaj ta stukel nax. ⁸Melel teme kuxulotike, ja kuxulotik ta stojol te Jkajwaltike. Sok teme lajotike, ja ya xlajotik ta stojol te Jkajwaltike. Jich yu'un, teme kuxulotike o teme lajotike, ja yu'unotik te Jkajwaltike. ⁹Melel ja swentail yu'un te laj ta cruz te Cristoe sok te cha'kuxe, swenta jich te Jkajwaltike la yu'unin ta xcha'-xchajp'al, te mach'atik lajemike sok te mach'atik kuxulike. ¹⁰Jauk me to te Ja'ate, ¿Bistuuk te ya alikbey smul te awermanoe? sok te ja'ate, ¿Bistuuk te ya abaj te awermanoe? Melel ta jpisilik pajal ya xk'o jtejk'anbatik ta bay chajp'ajibal yu'un te Diose. ¹¹Melel jich ts'ibubil: "MELEL JO'ON KUXULON, XI' TE JKAJWALTIKE, TA SPISILIK YA ME SKEJAN SBAIK TA JTOJOL, SOK SPISIL LUM YA ME YICH'IK TA MUK' TE DIOSE."¹²Jich yu'un, ta ju-ju tul ya xk'o jcholbeytik te Dios te beluk la jpastike. ¹³Jich yu'un, manchuk me ya jlikbeybatik xan jmultik sok te yantike, ja lek te jauk ya apasik in to, te manchuk ya awak'ik xyal ta mulil te awermanotake. ¹⁴Ya jna' sok xch'uunej jkot'an ta stojol te Jkajwaltik Jesuse, te mayuk beluk ma lekuk ta stukel naxe. Janax te mach'a ya yal ta stojol te ma lekuke, ma' lekuk sk'oplal yu'un abi. ¹⁵Teme ya alaban te awermano yu'un te beluk ya slajine, ma yakatix ta yak'el ilel te xk'uxul ot'anil abie. Manchuk me ta swenta nax we'lil te ya awak' ch'ayuk bael te mach'a laj yu'un te Jkajwaltike. ¹⁶Jich yu'un, manchuk me amenuk sk'oplal ya xk'ot te beluk lek ya awalike. ¹⁷Melel te ajwalinel yu'un te Diose ma ta swentauk we'el-ujch'ajel, ja ta swenta te beluk toje, te lamal k'inale sok te binax Jkot'antik ta stojol te Ch'ul Espiritue. ¹⁸Melel te mach'a jich ya yak' sba ta abatinel ta stojol te Cristoe, ya me yich' ik'el ta stojol te Diose sok ya me yich' ich'el ta muk' yu'un te ants-winiketike. ¹⁹Jich yu'un, ya me jletik te yakuk xkuxinotik ta lamal k'inale, sok te beluk ya xmuk'ub yu'un te xch'uunjel yot'anik te yantike. ²⁰Ma me ajimbey te yat'el te Dios ta swenta nax te we'elile. Melel spisil te beluk aye ch'ultesbil, jauk me to, ja ma lekuk teme ya swe' te beluk ya yak' ta ch'ayel a te yane. ²¹Ja lek te ma alajin ti'bale, sok te ma awuch' te ya'lel pajal ts'usube, sok ma xa apas te beluk ya xyalesot ta mulil yu'un te awermanoe. ²²Te xch'uunjel awot'an te awich'oje ja me ya ana' te bi yilel ay sok te Diose. Ya me yich' bendición te mach'a ya sna' te ma smuluk ya sta a te beluk ya spase. ²³Te mach'a che'cheb yot'an ya slajin te we'lile smul la staix abi, melel ma ta xch'uunjel yot'an ya spas. Melel te beluk ma yich' pasel sok xch'uunjel ot'anile mulil me abi.

15

'Jich ta ora to te jo'otik te ay yip te jkot'antike ya me sk'an ya jkoltaytik te mach'atik mayuk yip te yot'anike, sok ma me sk'an te janax ya jnoptik te lekuk ayukotik ta jukeltiknaxe. ²Ta juju tul lekuk me jk'oplalitik yu'un te jpat-jxujk'tik swenta yu'un te beluk lek ya jpastike, jich me ya sta smuk'ul yot'anik a. ³Melel janix jich te Cristoe ma jauk la sle te beluk lek yot'an ta stukelnaxe. Yan te beluk k'ot ta swentae, jich k'ot te bit'il ts'ibubil ta sjun te Diose: "TE SBOLK'OPIK TE MACH'ATIK LA SBOLK'OPEYATE K'OT TA JWENTA UUK". ⁴Melel te beluk ts'ibubil jilel ta namey k'inale ta sjun te Diose, ja la yich' ts'ibuyel jilel yu'un jbijubteseltik, ta swenta te beluk yakotik ta smaliyel sok ta swenta te beluk ts'ibubil jilele, te jo'otike ya me jtatik smuk'ul jkot'antik yu'un. ⁵Ta ora to, te Dios te ja ya yak' te ayuk smalib jku'untike sok te ya yak'botik yip jkot'antike, aka me at'ejuk ta awot'anik swenta junuk nax snopjibal awu'unik ta swenta Cristo Jesús. ⁶Aka me k'otok ta pasel, jich me junax ak'opik ya awich'ik ta muk' te Dios te ja Stat te Jkajwaltik Jesucristoe. TE LEK YACH'IL K'OP TA STOJOL TE YANTIK LUMETIKE ⁷Jich yu'un ik'a me abaik ta tulu tul, jich te bit'il la yik'atik uuk te Cristoe, swenta yu'un sk'ajintayel te Diose. ⁸Ja yu'un ya jkalbeyex te ja tal Cristo yu'un te ya yak' sba ta abatinel ta stojol te judioetike, yu'un ya yak' ta ilel te beluk smeilelil yu'un te Diose, swenta yu'un ya me yak' k'otok ta pasel te beluk la yalbey jilel te Dios ta stojol te namey chich-mamiletike, ⁹sok jich me ya yalbeyik yutsilal te Dios yu'un te xk'uxul yot'an, te mach'atik yantik lumetike. Jich te bit'il ts'ibubil ta sjun te Diose: "JA YU'UN YA ME JKICH'AT TA MUK' TA YOLIL TE YANTIK LUMETIKE SOK YA ME JKAJINTAYBAT TE ABIILE."¹⁰Janix jich ya yal: "BINUK NAX ME AWOT'ANIK, JA'EX TE YAN LUMEXE, SOK TE LUM YU'UN TE DIOSE." ¹¹Jich ya yal xan: "ICH'AIK ME TA MUK' TE JKAJWALTIKE, TA APISILIK TE YAN LUMEXE; AK'AIK ME TE YAKUK YICH'IK TA MUK' SPISIL TE ANTS-WINIKETIKE."¹²Jich la yal xan te Isaíase: "YA XCHIKNAJ STS'UMBAL TE ISAÍ, SOK YA XJAJCH' TEL SWENTA YU'UN YA YAIY AJWALINEL TA STOJOL TE YANTIK LUMETIKE. JICH ME YA STAIK SMUK'UL YOT'ANIK TE YANTIK LUMETIK TA SWENTAE."¹³Jich ta ora to te Dios te ja ya yak' smuk'ul jkot'antik aka me snojesex ta sbujts'-ot'anil sok lamal k'inale yu'un te ya ach'uunike, swenta jich bayaluk me smuk'ul awot'anik a, ta swenta te yu'el te Ch'ul Espiritue. ¹⁴Te jo'on jkermanotak, xch'uunejix jkot'an ta atojolik. Jch'uunej te ay bayal slekil awot'anik, sok te ay bayal bin ana'ojik ta stojol te Diose. Jch'uunej te ya xju' awu'unik te ya ajech-awak'bey abaik smuk'ul awot'anike. ¹⁵Jauk me to, ma la jxi' jts'ibubeyex tel cha'ox kum ayejetik ta atojolik, yu'un ya jkak'beyex ana'ik xan, swenta yu'un te majt'anil te yak'ojbon te Diose. ¹⁶Jai majt'anil to ja ta swenta te ya jkak'ba ta abatinel yu'un te Cristo Jesús te ja la stikunon bael ta stojol te mach'atik yan lumetike, swenta yu'un ya jchol te lek yach'il k'op yu'un te Dios jich bit'il jun sacerdote. Jich ya sk'an jpas in to swenta yu'un te k'alal ya yak'ik te majt'anil ta stojol te Dios te mach'atik yan lumetike lek ya yil te Diose, sok ch'ultesbil ya xk'ot yu'un te Ch'ul Espiritue. ¹⁷Melel te sbujts' jkot'ane ja ay ta stojol te Cristo Jesús sok te bit'il ayon ta abatinel yu'un te Diose. ¹⁸Melel te jo'one mayuk beluk yan ya jkalbeyex te ma jauk te beluk spasoje te Cristo ta jwentae, melel ja ta jwenta te la xch'uunikix te yan lumetike. Spisil in to k'otix ta pasel ma jauk nax ta swenta jk'op-jkayej, janix ta swenta te jkat'ele, ¹⁹ta swenta yip te senyailetik sok spisil ta chajp' at'eliletik, sok te yu'el te Ch'ul Espiritue. Swenta yu'un k'alal ta Jerusalen sok k'alal ta sjoyobal sk'inale Ilírico ya stak' jkich' bael a te lek yach'il k'op yu'un te Cristoe. ²⁰Ja yu'un, te sk'anjel jkot'ane ja te ya jcholbey te lek yach'il sk'op te Diose, te banti mayuk te yayiojik stojol te sbiil te Cristoe, swenta yu'un te ma ba ya x-ochon ta at'el te banti jajch'emix yat'el te yan winike. ²¹Jich te bit'il ts'ibubil ta sjun te Diose: "TE MACH'ATIK MA BA YICH'OJIK ALBEYELE YA ME YILIK, SOK TE MACH'ATIK MA TO YA'YOBAYIK STOJOL SK'OPLALE, YA ME XK'OT TA YOT'ANIK."TE PABLO SNOPOJ TE YA XBAJT' TA LUM ROMAE ²²Ja yu'un te jo'one bayal makel tal ta jtojol jich yu'un te ma ba ju' jku'un tal jkilexe. ²³Jauk me to ta ora to, ju'ix jku'un te jkat'el le' ta bay lumetik to, sok bayalix ja'wil te

yakon ta sk'anel sok jkot'an te yakuk xboon te banti ayexe²⁴Jich yu'un te k'alal ya xboon ta España, jkot'anuk ya xk'ax jkilex, ya me sbujts'naj jkot'an yu'un te ya joinex che'oxebuk k'aale, sok yakuk me akolteyonik sok te jbeib te k'alal ya xboon le'a. ²⁵Jich ta ora to neel ya xboon ta Jerusalén swenta yu'un ya xba jkoltey te mach'atik ch'uunjeletike.²⁶Melel binax yot'anik te mach'atik ayik ta Macedonia sok ta Acaya, ta stsobel te beluk ay yu'unik ta skoltayel te mach'atik me'baetik te ayik ta yolil te ch'uunjeletik ta Jerusalén. ²⁷Jich, lek la yaiy sbaik te jich la spasike, melel ya sna'ik te ay sbetik ta stojol te judioetike. Melel te ch'uunjeletik ta bay Jerusalén la stikunbeyik ta stojolik te beluk ch'ultesbile, jich ya me sk'an skoltayik uuk te judioetik swenta te beluk ya xtuun yu'unike.²⁸Jich yu'un, te k'alal ya xljaj jkot'an ta spasel in to sok k'alal ya jkijk'teybey jilel ta sk'abik te majt'anil te la yak'ik baele, le ya xboonix ta España abi, jich me ya xk'ax kilex te ja'exe. ²⁹Ya jna' te k'alal ya xk'oon ta bay ayexe, ya yak'beyex bayal bendición te Cristoe.³⁰Ta ora to ya jkalbeyex wokol, jkermanotak, ta swenta te jkajwaltik Jesucristoe, sok ta xk'uxul yot'an te Espiritue, te yakuk me jkak'beytik yipal ta sk'oponel Dios ta jwenta. ³¹K'oponbonik me Dios swenta yu'un te manchuk amen yot'anik yu'un te mach'atik mayuk xch'uunjel yot'anik te ayik ta Judea, sok binuk nax me yot'anik swenta yu'un skoltayelik te ch'uunjeletik ta bay Jerusalén. ³²K'oponbonik me Dios swenta yu'un te yakuk me stak' xk'oon ta atojolik sok spasil sbujts' jkot'an teme jich ya sk'an yot'an te Diose, jich yakuk me stak' jkich' lewa ta atojolik.³³Te Dios yu'un te lamal k'inale ayuk me ta atojolik. Jichuk.

16 SPATJIBAL YOT'ANIK TA TULU TUL¹Ya me jk'anbatik te yakuk awilik te jkermanatik Febe, te yak'oj sba ta abatinel yu'un te ch'uunjeletik ta bay Cencrea, ²ik'aik me ta swenta te Jkajwaltike. Jich me ya apasik te bit'il ch'uunjeletike, sok koltayaik me teme ay beluk ya xtuun yu'un ta atojolike. Melel bayal mach'a la skoltayix, sok la skoltayonix uuk te jo'one. ³Ak'bonik spatjibal yot'an te Priscila sok te Aquila, te ja joy ba sok ta at'el ta swenta Cristo Jesús, ⁴te ja k'an yak' sbaik ta lajel ta jtojol. Wokol nax la yalik yu'un, ma jo'okon nax te ya jkal wokole, janix jich uuk te ch'uunjeletik te ayik ta yan lume. ⁵Ak'beyaik me spatjibal yot'anik te ch'uunjeletik te ayik ta sna. Ak'beyaik spatjibal yot'an te Epeneto te bayal k'ux ta jkot'ane, te ja neel la xch'uun te Cristo ta bay Asia. ⁶Ak'bonik me spatjibal yot'an te María, te ja tulan at'ejemix ta atojolik. ⁷Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Andrónico sok te Junías, te ja jtjinabal sok ja joy ta chukel. Bayal mach'a sna'obey sbaik te ja lekil wolwanej puk-k'opetik, te ja neel la xchu'unik te Cristo patil la jch'uun te jo'one. ⁸Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Amplias, te bayal k'ux ta jkot'an ta stojol te Jkajwaltike. ⁹Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Urbano, te ja joytik ta at'el ta swenta Cristo, sok te Estaquis, te k'ux ta jkot'ane. ¹⁰Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Apeles, te ja yak'oj ilel te jun yot'an ta xch'uunel te Cristoe. Ak'beyaik me spatjibal yot'an te mach'atik ayik ta sna te Aristóbulo. ¹¹Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Herodión, te ja jtjinabal. Ak'beyaik me spatjibal yot'an te mach'atik ayik ta sna te Narciso, te ja xch'uunejik te jkajwaltike. ¹²Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Trifena sok te Trifosa, te tulan yakalik ta at'el ta stojol te Jkajwaltike. Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Pérsida te bayal k'ux ta jkot'antik, te ja bayal at'ejem ta swenta te Jkajwaltike. ¹³Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Rufo, te ja tsabil yu'un te Jkajwaltike, sok te sme' te ja jme' k'oem ta jkot'an uuk. ¹⁴Ak'beya me spatjibal yot'an te Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas sok te jkermanotatik te sjoinej sbaik soke. ¹⁵Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Filólogo sok te Julia, sok te Nereo sok te xwixe, sok te Olimpas, sok spasil te ch'uunjeletik te sjoinej sbaik soke. ¹⁶Patbeya me aba awot'anik ta juju tul sok ch'ul ujs'iyel. Spasil te ch'uunjeletik yu'un te Cristo ya stikunbeyex tel spatjibal awot'anik. ¹⁷Jkermanotak, ya jkalbeyex bayal wokol, te yakuk akanantay abaik yu'un te mach'atik yakik ta yak'el xat-tomba sok te yakuk xyalex koele. Melel ma jauk yakik ta yak'el ta nopel te beluk smeilelil te ak'bil anopike. Ma me xa join abaik sok. ¹⁸Melel te mach'a jich yot'anik in to, ma jauk ya yak' sbaik ta abatinel yu'un te Jkajwaltik Cristoe, janax baem ta yot'anik te beluk ya sk'an te sbak'etalike. Ay nax sbujts' sok binax yutsil ya xk'opojik, ja ya slo'libeyik yot'anik te mach'atik ma sna'ik stsajtayel te k'ope. ¹⁹Melel spasil te ch'uunjeletik yaiyojix stojol ak'oplalilik yu'un te la awak'ik ilel te ay xch'uunjel awot'anike. Binax jkot'an ta atojolik, jich yu'un ya jk'an te ayuk abijilik yu'un te beluk lek ta pasele ja ya jk'an te manch'uk jauk bijex yu'un te beluk ma ba lek ta pasele. ²⁰Te Dios yu'un te lamal k'inale, ya me xpech' ta tek'el te pukuj sok ya me yak'batik ta awakanik. Te yutsil yot'an te Jkajwaltik Jesucristoe ayuk me ta atojolik. ²¹Sok ya stikunbeyex spatjibal awot'anik te Timoteo, te ja joy ba sok ta at'el, sok uuk te Lucio, Jasón, sok te Sosipater, te ja jtjinabal. ²²Jo'on Tercio, te ja yakon ta sts'ibuyel ta jk'ab jai jun to, ya jkak'beyex spatjibal awot'anik uuk ta stojol te Jkajwaltike. ²³Ya me stikunbeyex spatjibal awot'anik uuk te Gayo, te ja jmajanojbey sna sok spasil te ch'uunjeletik te le' ya stsob sbaik a. Sok ya stikunbatik spatjibal awot'anik te Erasto te ja ya stsob tak'in yu'un te lume, sok nix te jkermanotik Cuarto. ²⁴Te yutsil yot'an te Jkajwaltik Jesucristoe ayuk me ta atojolik, jichuk.**SK'OPONEL DIOS TA SLAJIBAL** ²⁵Jich yu'un ta ora to aka me jkalbeytik yuts'ilal te mach'a ya skoltayotik ta swenta te junuk jkot'antik ta stojol te lek yach'il k'op te ya jkalbeyexe, sok te bit'il ya jchobeytik skoplal te Jesucristoe, melel ja Dios te la yak'bey yil te mach'a xch'uunej te beluk muken ay ta sneelal toe, ²⁶jauk me to, ta ora to la yak'botikix jna'tik stojol sok la yak'botik jkiltik ta swenta te beluk ts'ibubil jilel yu'un te alwanejetike, ta swenta smantal te Dios te ja sbajt'el k'inale aye, yu'un jich ya xch'uunik a te mantal ta swenta te xch'uunjel yot'anike. ²⁷Janax ay tul Dios te ay sbijile, aka yich' ich'el ta muk' ta sbajt'el k'inale ta swenta Jesucristo. Jichuk.